

MØLLEN

Udgivet af „Dansk Møllerforening“.

Protector: HANS KONGELIGE HØJHED PRINSGEMALEN

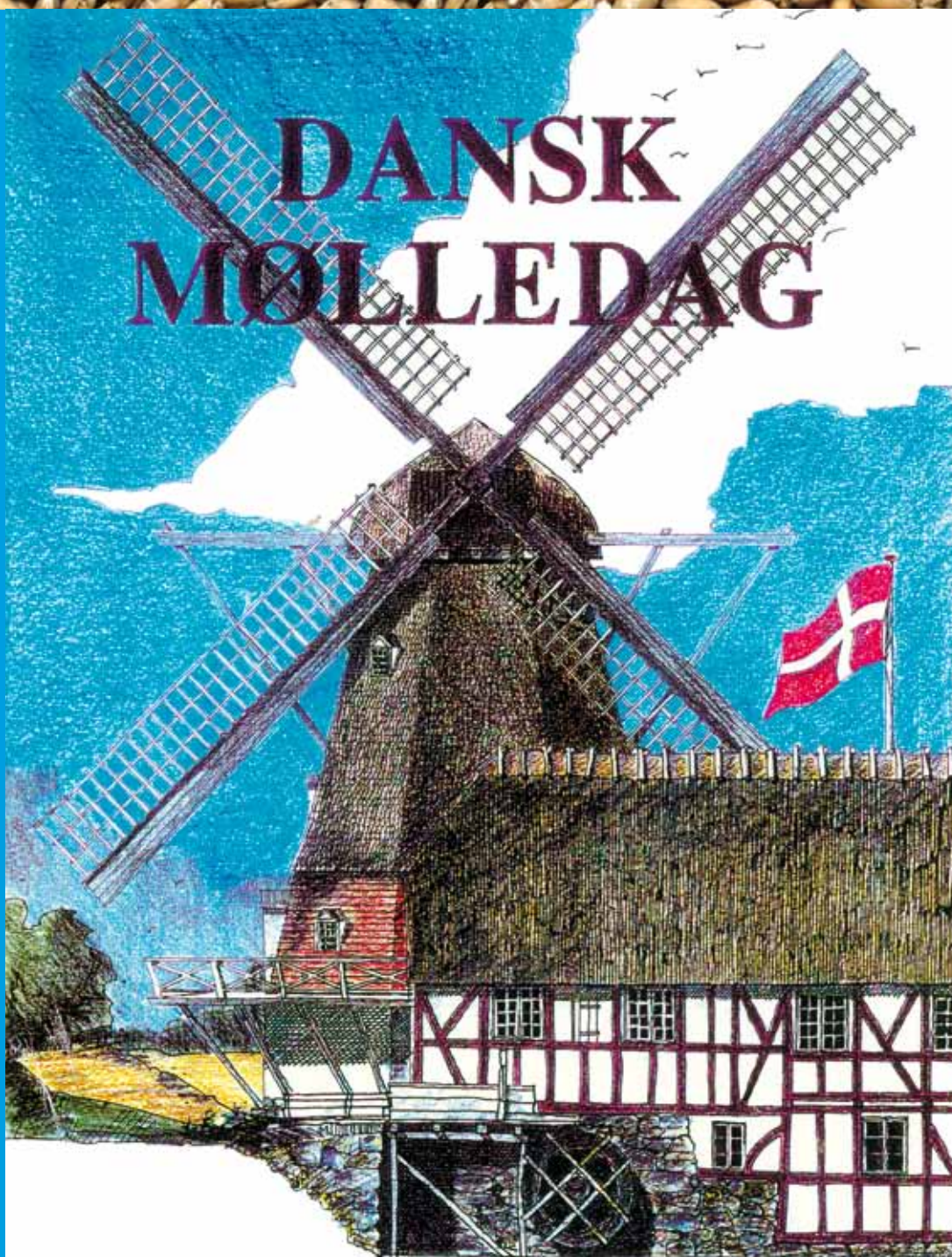

Nr. 3598

Maj-Juni 2010

126. årgang

HUSK! SØNDAG DEN 20. JUNI 2010

Teknisk bistand Eftersyn Restaurering

Møllebygger John Jensen Aps

Sneglerup Møllevej 6-10 B · 4571 Grevinge
TLF. 59 31 55 81 · Fax 59 31 54 81 · Mobil 21 60 66 51
www.moellebygger.dk

Vi har arbejdet ved følgende møller:

Allinge Topfers Mühle, Peine • Aulum Mølle • Bregninge Mølle • Brobyværk Vandmølle • Brøndbyvester Mølle • Bundsbæk Vandmølle • Davinde Vindmølle • Dronningmølle • Dybbøl Mølle • Egeby Mølle • Egeskov Mølle • Elstrup Mølle • Eriksholm Vandmølle • Esrum Mølle • Fejø Mølle • Fez Marokko • Frøslev Stubmølle • Fuglevad Vindmølle • Fussingø Vandmølle • Gammelby Mølle • Gedesby Mølle • Grande Mühle • Grubbe Mølle • Gudhjem Mølle • Havnbjerg Mølle • Havnsø Mølle • Havnø Mølle • Herlufille Mølle • Hjerritsdal Vandmølle • Hjerl Hede • Højer Mølle • Højsager Mølle • Hønsinge Mølle • Høring Mølle • Hørsholm Mølle • Høve Mølle • Jels Vindmølle • Jernløse Mølle • Kaleko Vandmølle • Karlstrup Stubmølle • Frilandsmuseet • Kildebrønde Mølle • Kirkemøllen Pedersker • Kisserup Mølle • Koldby Mølle • Kolmar Mühle • Kuremøllen • Lille Mølle • Den 6. Femmøller • Lindau Mühle • Ll. Heddinge Mølle • Lumby Mølle • Lumsås Mølle • Lundbæk Vandmølle • Lyngby Mølle • Maderup Mølle • Maglehoj Mølle • Majbølle Mølle • Mandø Mølle • Myrager Mølle • Måre Mølle • Nordre Mühle, Pelworm • Ny Mølle • Nübbenfeldt Mühle • Nybøl Mølle • Osdorfer Mühle • Pibe Mølle • Ramsløse Mølle • Reitbrooker Mühle • Ribe Ydermølle • Ringsted Vindmølle • Rudkøbing Bymølle • Rutsker Mølle • Rode Vejmølle • Rødkilde Vandmølle • Rørvig Mølle • Sillerup Mølle • Skenkelso Mølle • Skjern Vindmølle • Skovholm Mølle • Skovsgård Mølle • Skovsgårds Mølle Sj. • Slagelse Hagendrup Mølle • Slusegårds Mølle • Snejstrup Mølle • Solrød Mølle • Stenby Mølle • Stokmøllen i Østerklit • Strandvejsmøllen • Stubmøllen i Den gamle by • Stubmøllen i Holbæk • Svanemøllen • Sønderho Mølle • Søstermøllen Funabashi, Japan • Tikøb Mølle • Tipperup Mølle • Trente Mølle • Ubby Mølle • Uggerslev Mølle • Uhre Mølle • Ulbølle Mølle • Ulsted Mølle • Ulstrup Mølle • Valsemøllen, Åkirkeby • Vandmøllen i Den gamle By • Vang Vandmølle • Vejle Vindmølle • Vejstrup Vandmølle • Ventepose Vandmølle • Viby Mølle • Vibæk Mølle • Vindeby Mølle • Vodskov Mølle • Vøllerslev Mølle • Yderby Mølle • Øxnebjerg Mølle • Aabenraa Slotsmølle • Årdsdale Mølle • Åstrup Mølle

Uddannet i møllebyggerfirma grundlagt 1882

Rødkilde Vandmølle modtog i 1997 Europa Nostra Prisen

Møllen er medlemsblad for Dansk Møllerforening og udsendes seks gange om året i midten af månederne: januar, marts, maj, juli, september, november.

Dansk Møllerforening

Protektor: Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen

Bestyrelse

Jens Søndergaard (formand),
Knudsvej 14, 4623 LI. Skensved
tlf. 5752 7262
E-mail: jensmsj@mail.dk

Søren Hansen, (næstformand)
Louisevej 5, Lumby, 5270 Odense
tlf. 6595 5847
E-mail: shh.louisevej@hansen.mail.dk

Per Gliese (sekretær),
Næstvedvej 241E, 4100 Ringsted,
tlf. 5761 8722
E-mail: gliese@c.dk

Kirsten Jervelund (kasserer)
Grubbe Mølle, Grubbemøllegården 2, 5600 Faaborg
Tlf. 6261 9108
E-mail: grubbe_moelle@mail.tele.dk

Susanne Jervelund
Grubbemøllegården 8A, 5600 Faaborg
tlf. 6264 1819
E-mail: jervelund@gmail.com

Peter Castberg
Tvedevej 10, Tybjerglille 4160 Herlufmagle
tlf. 5634 6677
E-mail: k_pcastberg@hotmail.com

Niels Christoffersen,
Lumsås Mølle, Oddenvej 188, Lumsås,
4500 Nykøbing Sj. Tlf: 5932 1644,
mail: lumbsaas@teliamail.dk

Tidsskriftet "Møllen"

Ansvarshavende Redaktør:

Susanne Jervelund

Redaktionsudvalget:

Per Gliese

Korrekturlæsning:

Kirsten Jervelund

Abonnement og medlemskab:

Enhver mølleinteresserede kan optages som medlem.
Årskontingent 350 kr.
Henvendelse til Kasserer Kirsten Jervelund
Grubbe Mølle, Grubbemøllegården 2, 5600 Faaborg,
Tlf. 6261 9108
E-mail: grubbe_moelle@mail.tele.dk
Danske Bank 3612 - 9033785
Giro 903 3785
SE nr.: 32697569

Annoncer:

Henvendelse til redaktionen.
Annoncepriser pr. nummer ekskl. moms:
1/1 side: 800 kr. - 3/4 side: 600 kr.
1/2 side: 475 kr. - 1/4 side: 300 kr.
1/8 side: 200 kr.
+ evt. farvetillæg

Bestilling af ekstra blade.

Medlemmer som ønsker ekstra blade til møllelaugsmedlemmer, f.eks. er prisen for ekstra numre af "Møllen" 200 kr. pr år.

Tryk: Trundholm Tryk
Oplag: 650

www.danskmøllerforening.dk

Bladets indhold er ikke nødvendigvis udtryk for bestyrelsen/bladets holdning.

Deadline på indsendelse af stof til Møllen er den 20. i måneden forud for udgivelse

Fra formanden

Et forår med travlhed er ved at være forbi. Hele bestyrelsen og flere af medlemmerne har været i gang i lang tid, for at tilrettelægge årsmødet og Dansk Mølledag. Det er ikke noget der bare laver sig selv, nej, det kræver meget forarbejde. Til årsmødet skal der sørges for indkvartering, spisning, mødelokale til generalforsamlingen, tilrettelæggelse af mølletur og forplejning under turen, samt mange andre ting, ikke mindst kassereren har et stort arbejde, både før og under mødet.

Dansk Mølledag kræver også meget arbejde. Her skal der kontaktes de møller, der ønsker at deltage i

mølledagen, mange af disse reagerer selv, men en hel del hører man ikke fra, hvorfor det er nødvendig at skrive til dem, for at høre om de ønsker at deltage. Der skal trykkes plakater, pressemeddelelse m. m., der skal indkøbes forsendelsesmateriale og frimærker, og det hele skal så sendes ud til de enkelte møller.

Derfor en stor tak til alle dem, der på den ene eller anden måde, har bidraget til at disse arrangementer kan lade sig gennemføre til glæde og gavn for alle mølleinteresserede.

Jens Søndergaard

Indholdsfortegnelse

Fra formanden	59
Dansk Møllerforenings regnskab 2009	60
Dansk Møllerforenings rejse til Holland	63
Boghvede og boghvedemølleri	68
Intro til Dansk Mølledag 2010	71
Deltagerliste	73
Tvismark Mølle på Rømø en dansk paltokmølle	79
Moliologer fra hele verden inviteres til Danmark til TIMS 13. Symposium 2011	84
Møllenoter	85

Billederne på for- og bagside:

Forsidefoto:

*Ca. 100 danske vand og vindmøller åbner for 16. gang dørene for publikum, søndag den 20. juni til Dansk Mølledag. Sæt allerede nu kryds i kalenderen og støt møllesagen med et møllebesøg.
Listen over de deltagende møller ses på midtersiderne i dette nummer.*

Bagsidefoto:

*Havnbjerg Mølle er nu klar til en ny sæson, med hat og vinger intakte igen, efter en større restaurering.
Foto: Susanne Jervelund*

DANSK MØLLERFORENING

ÅRSREGNSKAB 2009

Resultatopgørelse for 2009

Kontingent fra ordinære medlemmer	87.000,00
Kontingent fra møllelaug	3.150,00
Kursavancer, differencer og andre indtægter	1.622,68
Samlede indtægter	<u>91.772,68</u>
 Kontorholdsudgifter	 1.198,13
Porto og gebyrer	4.823,05
Møder og rejser for foreningen	13.088,44
Honorar til bestyrelse mv	14.000,00
Annoncer	1.121,25
Repræsentation og opmærksomheder	994,90
Bogføring og regnskabsassistance	3.000,00
Hjemmeside	150,00
Differencer	-1.381,13
Foreningens udgifter	<u>36.994,64</u>
 Møllen, salg og produktion af møllerbladet	
Annonceindtægter	25.406,25
Salg af enkeltnumre	80,00
Trykning og udsendelse	-138.259,25
Redaktion og kontorhold	-631,13
Porto og frimærker	-1.605,80
Nettoresultat for MØLLEN	<u>-115.009,93</u>
 Foreningens primære aktiviteter	 <u>-60.231,89</u>

Resultatopgørelse for 2009 (fortsat fra foregående side)

Udgivelser

Salg af kalendere	4.140,00
Mølleatlas, salgsindtægter	120,00
Jubilæumsbog, salgsindtægter	43.091,86
Støtte fra Møllerens fond	25.000,00
Støtte fra Augustinus Fonden	40.000,00
Støtte fra Kulturarvsstyrelsen	25.000,00
Beholdning af jubilæumsbog, overført til næste år	98.000,00
Kalendere, trykkeomkostninger	-5.495,00
Jubilæumsbog, fremstilling hos bogtrykker	-177.723,75
Kontorholsudgifter	-1.752,50
Tryksager	-812,50
Rejsegodtgørelser	-2.548,73
Porto, gebyrer og emballage	-6.077,55
Nettoresultat af udgivelser	40.941,83

Årsmødet

Deltagerbetaling fra årsmødedeltagere	53.500,00
Ophold og forplejning under årsmødet	-61.144,25
Porto og gebyrer	-146,00
Nettoresultat af årsmødet	-7.790,25

Dansk Mølledag

Indtægter fra flere fondsmidler	15.500,00
Støtte fra Augustinus Fonden	15.000,00
Rejsegodtgørelse	-4.174,89
Hjemmeside	-15.707,50
Porto og gebyrer	-2.615,00
Nettoresultat af Dansk Mølledag	8.002,61

Andre aktiviteter

Overtagelse af møllearkiv, Lille Mølle	-6.787,80
Jubilæumsarrangement	-8.780,00
Nettoresultat af andre aktiviteter	-15.567,80

Nettoresultat af alle aktiviteter	-34.645,50
---	------------

Balance pr 31. december 2009

Kontant kassebeholdning	401,00
Danske Bank 9033785	163.778,78
Beholdning af jubilæumsbog,	98.000,00
Skyldige omkostninger	-3.000,00
Forud indkasseret kontingent for 2010	-300,00
Nettoformue pr 31.12.2009	<u>258.879,78</u>

Formueforklaring 1.1. - 31.12.2009

Formue. overført fra 2008.	293.525,28
Foreningens primære aktiviteter	-60.231,89
Udgivelser	40.941,83
Årsmødet 2009	-7.790,25
Dansk Mølle dag	8.002,61
Andre aktiviteter	-15.567,80
Nettoformue pr 31.12.2009	<u>258.879,78</u>

Ledelsespåtegning

Wendegård
La Glorie

Sever H. Hansen *Niels Christensen*
Peter Caspersen *Susanne Jørgensen*
Anders Jørgensen

Datering

Bestyrelsens underskrifter

Revisionspåtegning

Som generalforsamlingsvalgte revisorer har vi gennemgået regnskabet for 2009 for Dansk Mølleforening og fundet det i overensstemmelse med den forelagte bogføring med bilagsmateriale.

Vi finder, at regnskabet er i overensstemmelse med foreningens vedtægter og god regnskabsskik.

Under vort arbejde har vi ikke fundet forhold, der afkræfter vor opfattelse, at regnskabet giver et retvisende billede af foreningens formue pr 31.12.2009 samt af resultatet for året 2009.

Datering

Udleveret d. 24 Feb. 2010

Revisorernes underskrifter

Vejlby-Risskov 28/2-2010
Anders Jørgensen

Ulf Rasmussen

Stedet er Kinderdijk, med 19 møller på striben.

Foto: "Møllens" arkiv

Dansk Møllerforenings rejse til Holland 8. - 13. september 2010

Af Gerard Sturkenboom og Per Gliese

Rejsen foregår i egen bus, med selskabet Winthers Turist og Rejser.

Overnatninger

Alle overnatninger foregår på Hotel Campanile i byen 's-Hertogenbosch.

Klik allerede nu ind på hotellets hjemmeside og se faciliteterne for dette 4 stjernede hotel.

Adressen er: www.campanile-s-hertogenbosch.nl/en/promotions.aspx

Alle værelser har bad, telefon, tv og minibar.

Lidt historie om byen

'S-Hertogenbosch

'S-Hertogenbosch er en by, hvor folk føler sig hjemme. En pulserende by, der er hovedstad i provinsen Noord-Brabant ca. 80 km syd for Amsterdam.

Byens officielle navn er en sammentrækning af Hollandsk! - des Hertogen bosch - "Hertogens

skov". Hertugen var Henry I. hertug af Brabant. Byen omtales første gang i de skriftlige kilder i 1196.

's-Hertogenbosch blev grundlagt som en fæstningsby, og denne arv kan stadig ses i dag. Efter Anden Verdenskrig blev der lagt planer for at modernisere den gamle by, ved at udfylde kanaler, fjerne eller ændre på byens volde og rekonstruere historiske kvarterer.

's-Hertogenbosch har overlevet Anden Verdenskrig forholdsvis uskadt og i dag er der altid renoveringer i gang i byen for at bevare de mange gamle bygninger, befæstninger, kirker og statuer. I 2004 blev byen tildelt titlen "Europæiske Fortress City".

Skjult under den gamle by er et kanalsystem kaldet Binnendieze, som strækker sig over 22 km. Det startede ud som en flod, Dommel - der løb gennem byen i middelalderen. På grund af manglende plads i byen, begyndte folk at bygge deres huse og veje over og langs floden. I senere tider fungerede floden som

en kloak og forfaldt. I de seneste årtier er en sjettedel af det gamle vandvejs system blevet renoveret, og det er muligt at tage guidede underjordiske bådture gennem dette vandvejssystem. (er inkluderet i programmet)

's-Hertogenbosch er også hjemsted for Sint Johns Katedral, som har ry for at være en af de smukkeste katedraler i Nederlandene. Domkirken stammer fra ca. 1220 og er bedst kendt for sin gotiske stil og de mange skulpturer, der sidder langs ydersiden af katedralen. (Besøg i katedralen er inkluderet i programmet)

Pension:

Alle måltider er indregnet fra aftenmaden på udrejsedagen og til og med morgenmaden på hjemrejsedagen. På ud- og hjemrejsedagen kan hhv. frokost og aftenmad købes evt. ved den danske grænse (eller medbringes). Drikkevarer for egen regning.

Entreer og rundvisninger:

Alle entreer og rundvisninger i forbindelse med turens fællesarrangementer er inkluderet i prisen. Vores hollandske guide Gerard Sturkenboom, som er med os på hele turen i Holland, vil oversætte fra hollandsk til engelsk og han kan også lidt dansk.

Pris:

4.900 kr. Prisen dækker alle udgifter fra ankomst til hotellet (inc. aftensmad) og til og med morgenmad på afrejsedagen. Der er ikke tillæg for enkeltværelse, der bruges dobbeltværelse til både en og to persons indkvartering. Turen gennemføres kun ved tilmelding på min. 35 deltagere.

Tilmelding/indbetaling:

Tilmelding senest den **26. juni 2010**.

Betaling senest den **14. juli** til Dansk Møllerforenings konto i Danske Bank reg.nr. 3612 kt.nr. 9033785 eller giro 9033785.

Betalingen kan ske ved bankoverførsel/netbank eller det tilsendte girokort.

(Køreplan med tidspunkter for opsamling på de nævnte steder, udsendes sammen med girokort efter tilmelding til turen)

Ret til ændringer forbeholdes

Turprogram:

Tolv spændende, forskellige og arbejdende vand og vindmøller er hoved ingredienserne på Dansk Møllerforenings efterårstur til Holland i september. Vi skal også på en spændende sejltur langs de 19 møller i Kinderdijk, på tur i byen 's-Hertogenbosch, hvor vi bor og byturen byder både på besøg i den smukke og enorme Sint Jan's Cathedral og sejltur i de små både i byens kanalsystem.

Provinsen hvor vi bor og som vi skal se nærmere på under vores ophold, kaldes for Noord-Brabant, og ligger i den sydlige del af Holland, omkranset af Belgien i syd, Limburg i øst og Zeeland i vest. Noord-Brabant er overvejende fladt, men

Sint Jan's Cathedral, som vi besøger, er et helt unikt bygningsværk.

Foto: Gerard Sturkenboom

næsten alle dele af Noord-Brabant ligger over havets overflade, hvorfor der ikke er så mange kanaler som i den nedre del af Holland. Størstedelen af befolkningen bor i byområder. Provinsen er dog rig på små landsbyer og det meste af jorden er opdyrket. Skov, hede og klitarealer findes også.

Onsdag den 8. september – udrejse

Der er opsamling de sædvanlige steder, Ringsted, Odense, Fredericia, Kolding, (Hylkedal), Rødekro og Padborg.

Vi holder pauser undervejs og regner med at være fremme på Hotel Campanile i 's-Hertogenbosch ca. kl. 21.00 (Vi satser på at spise aftensmad undervejs, inden vi når hotellet).

Ved ankomst til hotellet er der indkvartering og inden sengetid info om hvad vi skal næste dag.

Torsdag den 9. september

Efter morgenmaden kører bussen os til et lille hyggeligt sted, kaldet Lexmond. Her skal vi se en typisk hollandsk pumpemølle, en såkaldt "Wipwatermolen" der bærer navnet "Hoekmolen". Møllen er i fin stand, repareret efter en brand i marts 2004

og vi skal se den i funktion hvis der er vind.

Efter middagsmaden sættes kursen mod Rotterdam. Tæt på denne storby ligger området Kinderdijk, hvor ikke mindre end 19 vindmøller ligger tæt på hinanden i et spændende polderområde. Møllerne er opført omkring 1740 og området

Møllen i Oerle, "St. Jan" – hvor vi skal møde møllebygger John de Jongh.

Foto: Gerard Sturkenboom

*"Collse Watermolen" i Eindhoven. Malet af den berømte kunstner, Vincent van Gogh og et turens højdepunkter.
Foto: Gerard Sturkenboom*

er meget berømt og unikt i hele verden.

Her skal vi hygge os i ca. 5. timer. Vi starter med kaffe og kage, mens vi får nogle informationer om området, møllerne og sejlturen. Så går vi på båden og sejler langs disse møller og senere går vi i land og ser nærmere på en af disse imponerende møller. Herefter sejles videre til den sidste mølle i rækken. Efter sejlturen spiser vi en såkaldt Barbecue, med fem forskellige slags kød og salat til.

Herefter går turen tilbage til hotellet.

Fredag den 10. september

I dag starter turen tættere på vores by, 's-Hertogenbosch, i området vest for byen Eindhoven.

Første mølle vi skal besøge ligger i byen **Oerle**. Møllen kaldes "**St. Jan**" og er privat ejet. Ejeren er dog ikke hr. hvem som helst. Han hedder John de Jongh og er møllebygger. Vi skal se både møllen som John de Jongh selv har bygget samt møllebyggerværkstedet.

Lidt om møllebygger John de Jongh
John er "selv-lært" møllebygger. Hans far (Bert) havde købt mølle-

kroppen (trærammen) fra en nedlagt mølle i Tyskland. Hjemme i faderens baghave var John begyndt at reparere møllekroppen. Han var lige blevet færdiguddannet fra Teknisk Højskole og fik dispensation fra værnepligt i hæren, for at arbejde med møllen. Året var 1985.

Hatten blev også fremstillet i faderens baghave og undermøllen blev opført af sten fra en nedlagt

*Møllen i Heeze, "St. Victor" som vores guide, Gerard Sturkenboom er "frivillig møller" på.
Foto: Gerard Sturkenboom*

hollandsk mølle. Stenene blev renset og genbrugt til undermøllen. I 1991 stod møllen færdig og herefter startede John sit eget møllebyggerfirma.

John de Jongh har restaureret møller i Holland, Belgien og også to stubmøller i Tyskland (nær Leipzig) er komplet restaureret af møllebygger John de Jongh.

Vi skal se Johns værksted og håber at der er spændende arbejder i gang, ved vort besøg.

Andre møller som vi skal se denne dag: "**Kerkhovense Molen**" **Oisterwijk**, en høj mølle bygget i sten til hatten. Møllen passes af nogle få entusiastiske møllere som har besluttet at lave et møllelaug, når ejeren (som er byen/kommunen) beslutter sig til at sælge møllen.

Næste mølle er vandmøllen "**Spoordonkse Watermolen**" Møllen ligger langs den lille flod "Beerze" og er privatejet. Her skal vi både se mølle og spise frokost på møllen.

Efter besøget på denne interessante vandmølle køre vi videre mod **Moergestel**. Her skal vi se en af de ældste stubmøller i Holland. Møllen har været gennem en større restaurering de seneste fem år og har nye vinger. Denne mølle har ikke noget navn, hvilket de fleste møller ellers har i Holland.

Herefter går turen tilbage til 's-Hertogenbosch hvor vi sidst på eftermiddagen skal på bytur. Her bliver der mulighed for at vælge besøg i **Sint Jan's Cathedral**, bådturen af de små kanaler gennem byen, eller opdage byen på egen hånd. Efter en dag med mange spændende oplevelser, er der aftensmad på hotellet.

Lørdag den 11. september

I dag skal vi se møller sydøst for byen Eindhoven.

Første møllebesøg er vandmøllen "**Collse Watermolen**" i **Eindhoven**. En dobbelt vandmølle med to møllebygninger, to vandhjul og to funktioner; olie og kornmølle. Møllen er meget velfungerende og vi skal se den i funktion. Belligen-

Mølleren bider stenen på "St. Victors" kværn.

Foto: Gerard Sturkenboom

heden er meget smuk, hvilket den kendte maler, Vincent van Gogh også syntes. I 1884 malede han nemlig møllen og gjorde den hermed berømt for eftertiden.

Næste besøg bliver det store **Væverimuseum i Geldrop**.

Turen rundt på museet, som blev oprettet i 1983, tager dig gennem en række meget forskellige væveteknikker, der giver en interessant

oversigt over udviklingen af væveteknikker i de sidste hundrede år. Museet flyttede i 2000 ind i en gammel vandmøllebygning og der er bl.a. rekonstrueret et vandhjul af poncelet-typen, som drev en del af væverimaskinerne, da fabrikken var i drift.

Herefter går turen til byen **Heeze**, hvor vores guide er på hjemme-

bane. Han er nemlig den ene af de to frivillige møllere som kører med vindmøllen "**St. Victor**". Vi indtager først frokost i en restaurant, ved siden af møllen og herefter går vi op i den store vindmølle som ligger på en kæmpe høj.

Vores guide Gerard vil vise hvad møllen her kan præstere hvis vinden er med os. Møllen er meget velfungerende og folkene omkring den meget aktive. Det får vi som gæster denne dag også lov at være. Hvis der er nogle af deltagerne på turen, som har lyst til at prøve kræfter med de store vinger, sætte sejl, hælde korn på kværnen eller lette persen, så skulle der i det omfang det er lovligt gives mulighed for det. Så her er der tale om et aktivt møllebesøg. Vi glæder os allerede.

Turen går nu videre til byen **Some-**
ren, hvor vi skal se endnu en af de store stubmøller som findes i denne del af Holland. Møllen bærer navnet "**Den Evert**". Møllen har på det seneste gennemgået en større restaurering, bl.a. er hele møllekroppen opbygget som en stålkonstruktion, og herefter har man påmonteret de

*Den kombinerede vand og vindmølle
"Kilsdonkse Molen", bliver uden tvivl et
af søndagens højdepunkter.*

Foto: Gerard Sturkenboom

originale trædele. En lidt speciel opbygning som bliver spændende at se.

Inden aftenmaden, som vi indtager på restauranten i Heeze (samme som til frokost) har vores guide nogle overraskelser i programmet.

Søndag den 12. september

Søndagens mølletur byder på et af turens højdepunkter. Første mølle eller rettere møller, vi skal besøge denne søndag, ligger i **Heeswijk-Dinther**. Møllerne har navnet **"Kilsdonkse Molens"** og er en kombineret vand og vindmølle, hvilket er unikt i Holland. Begge møller var for få år siden meget forfaldne, men blev heldigvis opdaget, reddet og er nu fuldt restaureret/genopbygget og funktionsdygtige. Møllen er både olie og kornmølle. Oliemøllen med kollergang ligger i vandmøllen og drives af to vandhjul, lavet af jern. Det meste af inventaret er nyopført, men meget flot lavet og her er virkelig et møllested af høj kvalitet.

Turen går videre til byen Uden, hvor vi skal se en flot stubmølle, hvor korn til produktion af Hollandsk li-kør er malet.

Sidste mølle på denne hollandske rejse er møllen i **Deurne; "Holten's Molen"** er navnet. Også en unik mølle, som både er korn, sav og oliemølle i et.

Dagen slutter (eller starter) med et besøg på **"Jeroen Bosch"** Museet i 's-Hertogenbosch.

Hieronymus Bosch malerier er kendt af mange kunstelskere og udstillingen på Hieronymus Bosch Art Center er kendt af den brede offentlighed. I en elegant ombygget kirke udstilles forskellige filosofiske og religiøse værker. Selv om der desværre ikke findes nogle af hans originale værker i dette museum, viser de mange reproduktioner meget godt, hvor alsidigt Hieronymus Bosch var. Hieronymus Bosch betragtes som en stor kunstner på verdensplan og en

kilde til inspiration for mange.

Aftenmaden hygger vi os med på hotellet, den sidste aften inden hjemrejsen.

Mandag den 13. september

Vi står tidligt op og får et godt morgenmåltid inde den lange hjemrejse, der forventes at starte kl. 8.30. Middagsmad finder vi et sted at spise på hjemrejsen, og aftenmaden kan man købe, når vi når grænsen.

Med dette spændende og afvekslende program for den første udenlands-tur i foreningens regi, de sidste fem år, håber vi på **stor tilslutning**. Vores Hollandske medlem **Gerard Sturkenboom**, har lagt mange kræfter og timer i at arrangere dette spændende program, og fået aftaler i hus så vi kan få en masse gode oplevelser i møllelandet Holland. Så sæt allerede nu kryds i kalenderen den 8. – 13. september 2010.

Leveringsdygtige i træ af høj kvalitet til blandt andet byggeri, møller, skibs- og bådbygning, og havnebyggeri. Opskæring af stammer i ønskede kvalitet og dimensioner, i længder op til 25,5 meter.

Vores speciale er træ og tømmer hvor der stilles specifikke krav til trækvalitet og besavning, f.eks. svært tømmer i specielle dimensioner.

Savværket har mere en 75 års erfaring og vi kan også tilbyde os som sparringspartner til såvel rådgivere, projekterende og udførende og er til rådighed med tekniske informationer og vejledning.

Foto: Baunehøj Mølle i Grenaa.

Følgende til møllen er leveret af Hans Larsens Savværk & Trælast: Egetræs tagspån, møllevinger i lærk samt lærke stolper til rundgang og de bærende konstruktioner.

Hans Larsens Savværk & Trælast A/S

Grundlagt 1931

Lillevang 3, 3650 Ølstykke

Tlf. 47 17 83 03 • Fax 47 17 64 24

E-mail: post@savvaerket.dk • www.savvaerket.dk

Boghvede og boghvedemølleri

Af Susanne Jervelund

Tidligere var der mange boghvedemøller i Danmark, men i dag er der kun bevaret én eneste med intakt og fungerende maskineri. Det er Damgård Mølle nord for Rødekro, hvor boghvedeanlægget fra 1867 stadig er perfekt og i brug.

Dyrkning af Boghvede

Boghvede (*Fagopyrum esculentum*) er en urt, som tidligere blev dyrket som en slags korn. Den kom til Danmark i 1300-tallet, og fik især udbredelse på de allerdårligste jorder. I Vestjylland var den i lang tid ligeså vigtig som rug, men efter 1815 blev den fortrængt af kartoffelen. I midten af 1800-tallet blev 90 % af den danske boghvede dyrket i Jylland. Boghvedeplanterne tåler ikke frost, og selv en "kold tåge" kan ødelægge en boghvedemark. Den trives bedst på varme, sandede jorder og dårligt på lerede og våde jorder. Den skal sås sent, helst efter 1. juni og har en vækstsæson på omkring 3 måneder. Hvis boghveden skal bruges til "kernehøst" skal den sås "tyndt" med 3 – 4 skæpper pr. tønde land. I en landbrugsbog fra 1800-tallet anføres at udbyttet kan være op til 15 tønder pr. tønde land, men gennemsnitligt omkring 5 tønder. På trods af det lave udbytte blev boghvede dyrket for få vigtig variation i sædskiftet. Desuden var det en god afgrøde til de allerdårligste og tørre arealer, hvor de almindelige kornsorter næsten ikke kunne trives.

Boghvede blomstrer hele tiden og planten har således både modne frø, umodne frø og blomster, når den høstes. Derfor skårlægges den og tørrer på marken 2 – 3 uger, inden den bringes hjem og tærskes.

I vore dage dyrkes boghvede stort set ikke længere her i landet i væsentligt omfang. Udbyttet er for lavt

Damgaard Mølle ved Rødekro. Danmarks eneste bevarede mølle med intakt boghvedemølleri.

Foto: Per Gliese

og usikkerheden i dyrkningen er for stor. Desuden er kvælstofgødskning ikke noget for boghvede. På Damgård Mølle sås dog hvert år et mindre stykke med boghvede, men det er ikke nok til at forsyne mølleriet med råvarer. Større mængder importeres til Danmark fra Østeuropa, såsom Polen, Ungarn og Rusland.

Boghvedemølleri på Damgård Mølle

Når boghveden var høstet skulle den tørres. I mange hjem skete det i en bageovn, men på boghvedemøllerne var der indrettet særlige tørreanlæg til boghveden. På Damgård Mølle er det en plan tørreflade

oven på et ovnrum. Der kan fyres op under boghveden, som skal være meget tør før den kan males. Laget af boghvede må højest være 10 cm tykt, og skal jævnligt vendes med skovle for at blive jævnt tørt.

Når boghveden er tør nok bliver den fyldt i sække og renses, hvor småkerner, skaldele, avner, støv og sand bliver sorteret fra. Boghvedekernerne er endnu hele, inden de skal gennem kværnen. Kværnen skal være stillet så skallerne springer fra kernerne, men ikke lagt helt sammen så kernerne bliver "mast". En sådan kværn må være med fast sejle, ellers er det ikke muligt præ-

cist at indstille afstanden mellem de to sten.

Det bedste resultat opnås naturligvis hvis kværnen går med en jævn hastighed og derfor er den forsynet med en centrifugalregulator.

Efter turen gennem kværnen bliver boghveden sendt gennem et sigteanlæg, hvor malegodset bliver sorteret i gryn, mel og skaldele. Skaldelene bliver brugt til af fyre op i tørreovnen med, eller som fyld i madrasser. Det bruges det stadig til og man kan købe madrasser og puder med fyld af boghvedeskalder. Boghvedegrynene kan bruges til grød og vælling, men bliver også brugt til pandekager og tidligere til at drøje på rugmelet.

Boghvedesten

Møllesten til boghvede er noget særligt. På Damgård Mølle er løberen en fint billedet rhinsksten. Løgeren er en glat smergelsten – er det måske en udjendt sandsten fra skallekvænen?

Der er lidt uklarhed om bildning af boghvedesten. Det anføres i bogen om Damgård Mølle, at nogle boghvedemøller kørte med kværne, hvor både løber og ligger var billedet. I så fald var der hugget brede stråler i den underste sten.

*Boghveden høstes med håndkraft.
Foto: Otto Rasmussen*

Boghveden tørres

Foto: Otto Rasmussen

På Sønderjysk dialekt kaldes boghvede for "taragryn", og derfor bruges betegnelsen "tarasten" eller "tadersten" om de kværnsten som bruges til boghvedemølleri.

Forfatteren Jon A. Sass beskriver boghvedesten således.

Boghvedesten er mindre end kværnsten til kornformaling, kun omkring 3 fod i diameter. Løberen ligger på fast sejle med tre kløer i jernbakker i kanten af stenens øje.

Bildningen er grov, og der kan være ned til fire hovedtråler. Uden bistråler er malefladen effektivt opdelt i fire felter. Men der ses også boghvedesten med otte hovedstråler og er antal bistråler. Tilsyneladende er boghvedemølleri et område, hvor der er blevet eksperimenteret en del med bildning af sten til brækning af boghvede.

Stentypen kan være fransk kvarts, rhinsksten eller sandsten – måske er det i grunden ikke så vigtigt hvilken sten der bruges – bare bildningen er grov.

Eventyret om boghveden

H. C. Andersen har skrevet mange eventyr, der ikke er så kendte nu til dags. Et af dem er vist "Boghveden", der forklarer hvorfor en

boghvedemark ser så trist ud inden den bliver høstet.

"Tidt og ofte, naar man efter et Tordenveir gaaer forbi en Ager, hvor Boghveden groer, seer man, at den er blevet ganske sort og afsvedet; det er ligesom en Ildlue var gaaet hen over den, og Bondemanden siger da: "det har faaet af Lynilden!" men hvorfor har den faaet det?"

Paa alle Markerne rundt om voxte Korn, baade Rug, Byg og Havre, ja den deilige Havre, der seer ud, naar den er moden, ligesom en heel Mængde smaa gule Kanarifugle paa en Green. Kornet stod saa velsignet, og jo tungere det var des dybere bøiede det sig i from Ydmyghed.

Men der var ogsaa en Ager med Boghvede. Boghveden bøiede sig slet ikke, som det andet Korn, den kneiste stolt og stiv!

"Jeg er vel saa riig, som Axet," sagde den, "jeg er desuden meget smukkere; mine Blomster ere skjøne, som Æbletræets Blomster, det er en Lyst at see paa mig og mine! kjender Du nogen prægtigere end os, Du gamle Piletræ!" - spørger boghveden det gamle piletræ i hegnet.

Det blev et slemt uvejr med regn, hagl og torden. De andre vækster på ageren bøjede ”hovedet” for ”stormens Engel” som for hen over marken. Og selvom de andre planter råbte til boghveden at den skulle bøje sig, nægtede den.

”Langt ringere!” sagde Boghveden. ”Nu vil jeg just see ind i Guds Himmel!” og den gjorde det i Overmod og Stolthed. Det var, som hele Verden stod i Ildslue, saaledes lynede det.

Da det onde Veir siden var forbi, stod Blomster og Korn i den stille rene Luft, saa forfriskede af Regnen, men Boghveden var brændt kulsort i Lynet, den var nu død, unyttig Urt paa Marken.

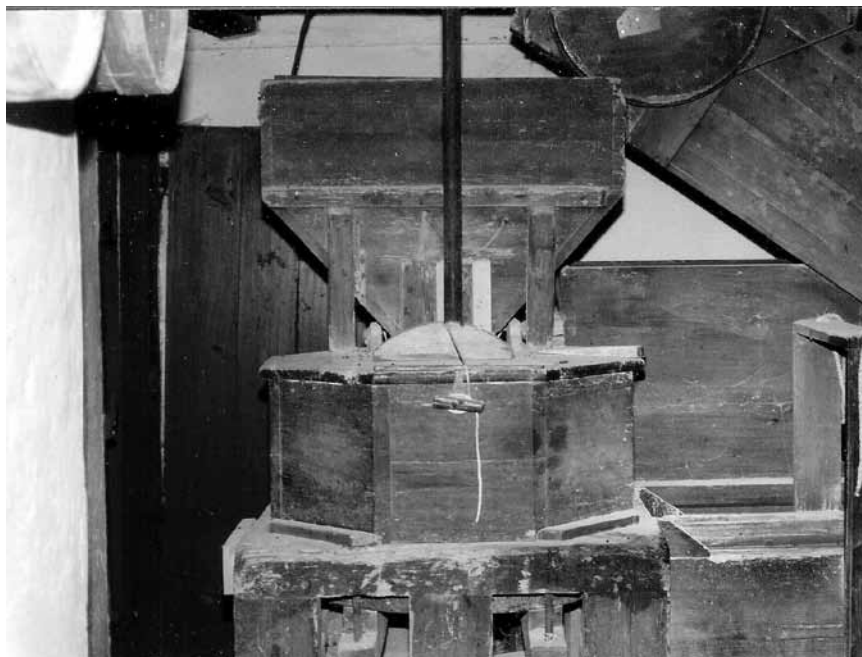
Foderplanten

Boghvede blev også brugt som grøntfoder til grise, får og kreaturer. Det kunne resultere i ”Boghvedeudslæt”, som viser sig som udslæt på dyrenes lyse og tynde hudpartier når de udsættes for sollys. I dag kender man mere til årsager til fotosensibilitet og det kædes sammen med nogle planters indhold af leverskadelige stoffer. Det kan være i planten selv eller det kan være svampe, der vokser på planterne. Det kendes fra lupin, alsikekløver, perikon, boghvede og raps. Lidelsen forekommer ofte på de områder af dyret (mund/mule, nederste del af benet) som er i berøring med de fugtige planter. I gamle dage løste man problemet ved at sætte dyrene på stald, så de ikke blev udsat for direkte sollys.

Boghvede som helsekost

Langt tilbage i tiden blev boghvede anvendt som lægemiddel. I 1600-tallet beskrives det at boghvede var virksomt mod forstoppelse, manglende vandladning, gulsot, dårlige øjne, giftige stik, mod frostkknuder, mod diarré, etc.

Mange mennesker tåler ikke proteinet gluten, som findes i hvede, rug og byg. Til gengæld er der ikke gluten i havre og boghvede,

Den specielle boghvedekværn på Damgaard Mølle

Foto: Otto Rasmussen

som derfor tåles af disse. Mellem fem og ti procent af alle børn der får type 1- diabetes kan ikke tåle gluten, men de kan så få havre – eller boghvedegrød.

Boghveden kan bruges til mange retter, da den udover at være fri for gluten, alligevel har hvedens ”klistrende” egenskaber og dermed kan erstatte hvede i mange opskrifter.

Besøg Damgård Mølle

På Damgård Mølle males boghvede på tre åbningsdage hvert år. Det er på Dansk Mølleddag den 3. søndag i juni og på boghvededagene den Sidste Søndag i September samt den 4. søndag i november.

Formand Jørgen Wilkens fra Damgård Mølle glæder sig til at byde Dansk Møllerforenings medlemmer velkommen ved årsmødet i juni. Boghvedemølleriet vil naturligvis også være i drift denne dag og der serveres boghvedegrød og hjemmebagte vafler.

Kilder:

- Jon A. Sass, *The versatile millstone workhorse of many industries*, 1984
- Per Borgaard, *Damgård Mølle*, 1992
- Boghveden, H. C. Andersen. *Eventyr* nr. 19, 1842.
- Landbrugs-Ordbog for den praktiske landmand, 1877
- Jørgen Wilkens – personlig medd.

Møllens sigteanlæg, hvor malegodset blev sorteret i gryn, mel og skaldele.

Foto: Otto Rasmussen

Intro til Dansk Mølledag 2010

Af Susanne Jervelund

Søndag den 20. juni 2010 byder over 100 danske vind- og vandmøller velkommen med åben hus og mange forskellige aktiviteter. Det er den dag, hvor der skabes særlig opmærksomhed omkring de historiske møller og betydningen af at bevare dem for kommende generationer.

Mølledagsudvalget har som sædvanligt fordelt opgaverne, så det er Bente Christoffersen og Per Gliese fra Dansk Møllerforening der har samlet oplysninger om de deltagende møller.

Dansk Mølledag 2010 takker for bidrag fra Augustinusfonden på 15.000,- kr. og fra Oticon Fonden på 3.000,- kr.

Oplysninger om Dansk Mølledag kan fås hos Bente Christoffersen, tlf: 5932 1644 – mail: lumbsaas@teliamail.dk eller Per Gliese, tlf: 5761 8722 – mail: gliese@c.dk

Nye deltagere ved Dansk Mølledag er Faddersbøl Mølle, Kettinge Mølle og Stenager Mølle. Tejn Stubmølle blev indviet ved Melstedgaard på mølledagen i 2009, og har skiftet navn til Melsted Mølle. Vi bringer særlige indlæg fra to af de nye deltagere nedenfor. Velkommen til de nye deltagere.

Vi takker for den store opbakning og ønsker alle en god mølledag.

Faddersbøl Mølle

Af: Verner Paulsen

Faddersbøl Mølle i Thy stod egentlig og hinkede i flere år uden vinger og med en uskøn beklædning af pandeplader udenpå den oprindelige beklædning, alligevel havde pandepladerne beskyttet møllekroppen mod vind og vejr, så møllen var næsten intakt indvendig, da Skov og Naturstyrelsen købte den i 1992. Møllen kom så til at tilbringe endnu nogle år under pandepladerne, indtil

Faddersbøl Mølle er startet på restaurering.

Foto: Verner Paulsen

beboerne i den lille landsby overfor skovstyrelsen ytrede ønsker om at se den gamle mølle restaureret, så den kunne fremstå som i dens velmagtsdage. Det førte så til, at skovstyrelsen i 2000 gik i gang med en gennemgribende restaurering, der omfattede reparation af møllekælderen, ny fodrem og enkelte nye stolper i skelettet. Kroppen blev beklædt med lærk, og der kom nye spån yderst. Der blev fremstillet en helt ny hat samt en ny aksel af træ, og der kom nye vinger på. Herefter blev møllen officielt indviet den 13. april 2002 med stor deltagelse og bevågenhed.

Møllen blev restaureret af en lokal tømrermester, som havde en del erfaring med at reparere møller, og resultatet blev så godt, at den kendte møllebygger John Jensen under et besøg i møllen faktisk roste håndværket, og det siger jo ikke så lidt. Alt blev leveret i rå tømmer og derefter tildannet på stedet såsom vinger, aksel og spånerne m. v., ofte

ved sindrige selvopfundne skabeloner og andre hjælpemidler, dog faldt alle delene ligeså fint i hak, da hatten blev hejst op. Under arbejdet blev der nedsat et udstillingshold på fem mand, som fik til opgave at udstyre møllen indeni med plancher med billeder og historier, og i det hele taget gøre den udstillingsklar. Efter færdiggørelsen er der tre fra denne gruppe som er fortsat som ”møllersvende”, Sigfred Bang, Aage Jensen og Verner Paulsen, dog uden at møllen er kommet i drift, der mangler nemlig endnu lidt kamme i nogle tandhjul. Der er to kværne og et valseværk i møllen, og det er ikke de helt store ting, der skal til, for at sætte møllen i drift. Vi har intet møllelaug, men flere interesserede er begyndt at drøfte muligheden for at få møllen sat i gang. Skovstyrelsen er med på tanken, men de har ikke økonomi til projektet i øjeblikket, men måske kunne vi finde en pengetank et eller andet sted.

Siden indvielsen har møllen været

Der flages ved indvielsen af Faddersbøl Mølle. Nu gælder det mølledagen.

Foto: Verner Paulsen

åben hver dag fra kl. 10 – 18 i tiden fra Påske og til slutningen på skolernes efterårsferie, og der er gratis adgang. Det daglige tilsyn med møllen varetages af fornævnte Aage Jensen og Søren Paulsen, som begge er naboer til møllen. Hele projektet kan godt kaldes en succes, der kommer årlig ca. 1.000 besøgende i møllen. Dels som enkeltpersoner dels som selskaber, flere foreninger har et besøg i møllen med som en del af deres udflugter, og så bliver én af møllesvendene ofte tilkaldt for at fortælle møllens historie. Møllen står et sted, hvor der færdes mange turister, så derfor er udenlandske navne også rigt repræsenteret i møllens gæstebog.

Vi tre gamle møllesvende har været medlemmer af Dansk Mølleforening siden 2002, men i år er det første gang, vi er med i Dansk Mølledag, så det er vi lidt spændte på. Vi kan jo ikke, som mange andre, vise møllen i drift og sælge et par pund mel, men møllen vil være bemandet på dagen, og vi er klar til rundvisning og lidt historie, - og lur mig! Om der ikke også vanker en kop kaffe.

Vi håber at vores deltagelse i den landsdækkende mølledag vil kunne skabe endnu større interesse for møllen her i Faddersbøl, så vi inden længe kan få stablet et møllelaug på benene og få møllen helt færdig, det fortjener den.

Stenager Mølle

Af Marta Rasmussen

Stenager Mølle ligger i bakkerne ovenfor Skibet i Vejle Ådal. Møllen er den eneste, der er tilbage af de 5-6 små bækmøller, der tidligere lå på nordsiden af Vejle Ådal, og den er nu på vej til at genopstå som en fungerende vandmølle. I første omgang er et nyt møllehjul sat i drift i sommeren 2009.

Vandmøllen er bygget i 1862. I perioden 1887 til 1906 var der også mejeri på stedet.

I 1936 blev vandhjulet nedtaget og erstattet af en turbine.

Fra slutningen af 1930'erne til slutningen af 1950'erne fungerede

Stenager Mølle

Den smukt beliggende vandmølle i Vejle Ådal, er nu med sit nye vandhjul med i den landsdækkende mølledag 2010.

Foto:Laust Fredslund

møllen både som mølleri og som savskæreri. Turbinen drev en bloksav, der stadig eksisterer og af og til er i brug, mens en dieselmotor fra 1939 drev mølleriets kværn.

De nuværende ejere har igangsat et projekt med henblik på at genetablere den oprindelige mølleridrift på ejendommens gamle kværn og valse. Projektet støttes af den nydannede "Foreningen Stenager Møllens Venner".

Møllens eget jordtilliggende har leveret det egetømmer, der efter opskæring på møllens bloksav er anvendt til møllehjulet, og efter ihærdige forberedelser i løbet af første halvdel af 2009 blev det nye møllehjul sat i drift sommeren 2009. Når hele projektet om forhåbentlig få år er realiseret, vil selve mølleriet og mølledammen med dens omgivelser være "restaureret".

Til den tid vil offentligheden kunne opleve "til mølle – dage", med kornformaling kombineret med naturoplevelser m.m. omkring møllens beliggenhed ved en af Vejle

Ådals mange kilder og bækslugter.

Besøgende på Stenager Mølle vil i dag kunne se det nye møllehjul, de gamle kværne, bloksaven og mølledammen ovenfor møllebygningen. Samtidig vil man kunne høre beretningen om møllens historie og om projektet for dens genopståen.

Besøgende kan også se vinmarken, der er etableret på mølleejendommen. Der er omkring 220 vinplanter, som producerer såvel hvidvin som rødvin på hobbyplan.

Brødoften fra Kølvrå på Frilandsmuseet i Lyngby

Sjælland:

Agersø Mølle - Åben: 12.00 - 16.00

Agersø Møllevej 14, Agersø, 4230 Skælskør
Kontakt: telefon: 58 19 81 07 / 41 56 42 07; E-mail: mm@carlsen.mail.dk
Hjemmeside: www.agersoe-moelle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Der er loppemarked denne dag.

Brøndbyvester Mølle - Åben: 12.00 - 14.00

Brøndby Mølle Vej, 2605 Brøndbyvester
Kontakt: telefon: 43 63 22 02; E-mail: blh@brondby.dk
Hjemmeside: www.123hjemmeside.dk/brondbymoelle
Entre: Gratis

Ellested Vandmølle & Karlstrup Stubmølle/Frilandsmuseet

Åben: 11.00 - 15.30
Kongevej 100, 2800 Lyngby
Kontakt: telefon: 20 28 28 54; E-mail: boum.pyndiah@natmus.dk
Hjemmeside: www.frilandsmuseet.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Oplev korn, mølle og brød på Frilandsmuseet på mølledagen søndag d. 20. juni 2010
Frilandsmuseets Møllerlaug fremviser Karlstrup Stubmølle, Stubmøllen fra Læsø og maler rugmel i Ellested Vandmølle.
Hedegårdens ovn bliver en vigtig del af såvel mølledagens som højsæsonens aktiviteter på museet. På gården fra Kølvrå får bonden og hans søn travlt med at køre rugen til vandmøllen og tage melet med tilbage til gården for at bage rugbrød.
På Frilandsmuseet viser vi i 2010 en del af de kornsorter, som man dyrkede i Norden før 1850. Kornet har været samlet ind og gemt i genressourceteret NordGen. Det gælder for eksempel gamle sorter af svedjerug, som vi har sået i efteråret 2009. I løbet af sommeren vil den vokse sig op mod to meter høj. De gamle kornsorter på Frilandsmuseets marker en del af et demonstrationsprojekt finansieret af FødevarerErhverv i samarbejde med Mørdrupgård i Nordsjælland. Projektet ledes af hortonom Louise Windfeldt. Mere herom på www.natmus.dk

Hammermøllen - Åben: 10.00 - 15.00

Bøssemagergade 21, 3150 Hellebæk
Kontakt: telefon: 49 70 93 50; E-mail: inger.kieler@mail.dk
Hjemmeside: www.hammermollen.dk
Entre: Kr. 10.00
Aktiviteter: Fremvisning af møllen og arbejde i smedeværkstedet

Herlufille Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Suså Landevej, 4160 Herlufmagle
Kontakt: telefon: 35 14 54 67; E-mail: esther.helge@larsen.dk
Hjemmeside: www.herlufillemolle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Theodor Graversen vil komme og demonstrere pilefletning

Højsager Vindmølle - Åben: 14.00 - 17.00

Højsagervej 8, 3480 Fredensborg
Kontakt: telefon: 49 19 16 56 / 60 68 27 82; E-mail: kontakt@hojsager-molle.dk
Hjemmeside: www.hojsager-molle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Vi vil markere, at møllen i år er 140 år, og at møllegruppen er 25 år gammel.
Hillerød Folkedansere vil kl. 15.00 vise os gamle danske danse, og også byde publikum op til dans.
Der vil være mulighed for at købe kaffe, kage og læskedrikke, og selvfølgelig er der rundvisning i møllen.

Hørsholm Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Ved Møllen 8, 2970 Hørsholm
Kontakt: telefon: 45 76 55 08; E-mail: asgerjuul@youmail.dk
Hjemmeside: www.hoersholmoele.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Familiedag for børn og voksne. Hobbyfolk viser deres kunne, konkurrencer, hundedressur vises af jagtforeningen, musik, guidet rundvisning, ny historisk udstilling, model af HIRSCHHOLM SLOT 1:50 samt håndværktøj gennem mere end 100 år.

Jægerspris Mølle - Åben: 13.00 - 16.00

Møllevej 50, 3630 Jægerspris
Kontakt: telefon: 47 53 16 64; E-mail:
Entre: Gratis

Kanehøj Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Kanehøj Møllevej 53, 4230 Skælskør
Kontakt: telefon: 57 83 08 30; E-mail: lindevej3@tiscali.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Møllemarked med forskellige boder.
Karlebo Mølle - Åben: 10.00 - 16.00
Kirkeltevej 161 C, Karlebo, 2980 Kokkedal
Hjemmeside:
Kontakt: telefon: 49 14 03 97; E-mail: jensec@post9.tele.dk
Entre: Gratis

Ladby Overdrevs Andelsmølle - Åben: 12.00 - 16.00

Trollebjergvej, Ladby, 4700 Næstved
Kontakt: telefon: 55 73 58 42; E-mail: niels.lyngsie@stofanet.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Møllen er i drift og vil blive fremvist. Der sælges møllemel. Bod med forfriskninger samt kaffe & æbleskiver

Lumsås Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Lumsås Møllevej 6, Lumsås, 4500 Nykøbing Sj.
Kontakt: telefon: 59 32 16 44 / 28 24 28 06; E-mail: lumsaas@teliamail.dk
Hjemmeside: www.lumsaasmoelle.dk
Entre: kr. 20.00 for voksne – børn gratis ifølge med voksne.

Løve Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Knudstrupvej 6 A, Løve, 4270 Høng
Kontakt: telefon: 58 86 93 20 / 20 31 93 20; E-mail: olehedelund@mail.dk
Hjemmeside: www.loevemoelle.dk
Entre: Kr. 10.00
Aktiviteter: Gæster der kommer kørende i et veterankøretøj har gratis adgang. Møllen vil køre, hvis vejret tillader det.

Melby Mølle - Åben: 13.00 - 17.00

Møllebakken, 3370 Melby
Kontakt: telefon: 47 92 45 16; E-mail: jacobtobi@jacobsen.mail.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Der vil være Linedansere, underholdning & sang, orkester samt salg af pølser & drikkevarer

Nr. Jernløse Mølle - Åben: 11.00 - 16.00

Møllebakken 2, 4420 Regstrup
Kontakt: telefon: 59 47 17 82; E-mail: aagaarden@tdcadsl.dk
Hjemmeside: www.nrjernlosemolle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Kørsel med hestevogn i omegnen, husflidsfolk, traktor med redskab, lokalhistorisk forening

Ramløse Mølle - Åben: 10.00-16.00

Mølleodden 4, Ramløse, 3200 Helsinge
Kontakt: telefon: 48 71 25 98; E-mail:
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Almindelig mølleaktivitet. Håndværksmuseet og gæstgiveriet er åbent.

Ringsted Vindmølle - Åben: 11.00 - 16.00

Køgevej 37, 4100 Ringsted
Kontakt: telefon: 57 62 69 00; E-mail: drp@ringsted.dk
Hjemmeside: http://historienshus.ringsted.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: "Morten Møller" fortæller om produktionen af mel i den gamle hollandske vindmølle fra 1870 og i "Børnehjørnet" kan man selv lave mel på gruttesten eller kornkværn. Fra omgangen på møllen er der en flot udsigt over byen og cafén har åbent.
John Priergaards trio spiller glade sange fra 13.00 - 15.00

Skamstrup Mølle - Åben: 13.00 - 16.00
Skamstrupvej 29 B, 4440 Mørkøv
Kontakt: telefon: 59 27 53 91; E-mail: gitte@skamstrupmolle.dk
Hjemmeside: www.skamstrupmolle.dk
Entre: Gratis

Skenkelso Mølle Museum - Åben: 10.00 - 16.00

Maglehøjvej 42, 3650 Ølstykke
Kontakt: telefon: 47 17 80 89

Hjemmeside:
Entre: Gratis

Skovsgaard Mølle & Bagerimuseum - Åben: 10.00 - 16.00

Fladholtevej 6, Esholte, 4200 Slagelse
Kontakt: telefon 57 84 93 83; E-mail: bageri.museum@mail.tele.dk
Hjemmeside: www.skovsgaardmoelleogbagerimuseum.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Der bages hele dagen og der er hestevognskørsel

Tadre Vandmølle - Åben: 11.00 - 16.00

Tadre Møllevej 23, 4330 Hvalsø
Kontakt: telefon: 40 35 61 87; E-mail: somo@lejre.dk
Hjemmeside: www.roskildemuseum.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Arbejdende kornmølle og åbent i møllecafeen

Ulstrup Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Røsnæsvej 365, Ulstrup, 4400 Kalundborg.
Kontakt: telefon: 59 50 90 96; E-mail: dakj@post10.tele.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Ølsemagle Mølle - Åben: 14.00 - 17.00

Ølsemaglevej 90, Ll. Skensved, 4600 Køge
Kontakt: telefon: 56 16 91 53 E-mail: aok@mail.dk
Hjemmeside:
Entre: Voksne kr. 10.00

Lolland og Falster:

Ejegod Mølle - Åben: 13.00 - 16.00

Ejegodvej 6, 4800 Nykøbing F
Kontakt: telefon: 54 85 77 41; E-mail: bondepreben@gmail.com
Hjemmeside: www.ejegodmoelle.dk
Aktiviteter: Folkedansere og nyt legetøjsmuseum åbner i møllens stuehus
Entre: Gratis

Eskilstrup Mølle - Åben: 10.00 - 15.00

Eskilstrup Vestergade 11, Eskilstrup, 4850 Stubbekøbing
Kontakt: telefon: 27 62 70 29; E-mail: carstenastrup@hotmail.com
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Der er loppemarked samt åben i genbrugsbutikken.

Fejø Stubmølle - Åben: 10.00 - 16.00

Frilandsmuseet, Meinckesvej, 4930 Maribo
Kontakt: telefon: 25 59 34 56 / 25 47 26 01; E-mail: asm@museumlollandfalster.dk
Hjemmeside:
Entre: kr. 30.00

Aktiviteter: Fejø Stubmølle er i gang med at blive restaureret. Derfor er den dagsdato pillet ned. Efter planen påbegyndes opsætningen i slutningen af maj, så der vil være mulighed for at se opsætningen på dagen. Der vil sandsynligvis ikke blive arbejdet på møllen på dagen. Der opsættes derudover en udstilling om møller hvor der også fortælles om arbejdet med møllen.

Gedesby Mølle - Åben: 11.00 - 16.00

Kobbelsøvej 1, Gedesby, 4874 Gedser
Kontakt: telefon: 61 66 35 92; E-mail: info@gedesbymoelle.dk
Hjemmeside: www.gedesbymoelle.dk
Entre: Gratis

Kappel Stubmølle - Åben: 10.00 - 16.00

Kappelvej 6, Kappel, 4900 Nakskov
Kontakt: telefon: 54 70 54 08; E-mail: holger@sejrupvilladsen.dk
Hjemmeside: www.kappelstubml.dk
Entre: Gratis

Aktiviteter: Hvis vejret er til det, vil vi om eftermiddagen køre med møllen og male mel. Det er vi p.t. muligvis den eneste stubmølle i Danmark, der kan og vil. Men der plejer ikke at være vind nok.
Friluftsgudstjeneste ved møllen kl. 11.00.
Kl. 13.00 - 16.00 : Salgsboder og opvisning(?)

Kettinge Mølle - Åben: 09.00 - 18.00

Grønnegadevej 1B, 4892 Kettinge
Kontakt: telefon: 54 87 31 70; E-mail: ibki@mail.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Aktiviteter: Der vil ske noget hele dagen - program under udarbejdelse

Majbølle Mølle - Åben: 10.00 - 15.00

Majbølle Byvej 82, Majbølle, 4862 Guldborg
Kontakt: telefon: 54 77 03 32; E-mail: boskovandersen@mail.tele.dk
Hjemmeside: www.majboellemoelle.dk
Entre: Gratis

Stouby Stubmølle - Åben: 10.00 - 16.00

Stovbyvej 19, 4873 Væggerløse
Kontakt: telefon: 72 16 72 39; E-mail: jenshvolbaek@galnet.dk
Hjemmeside: www.stoubymoelle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Folkemusik kl. 10.00, jazz kl. 13.00 samt boder med kunsthåndværk m.v.

Torkilstrup Mølle - Åben: 10.00 - 14.00

Torkilstrupvej 10A, Nr. Alslev, 4850 Stubbekøbing
Kontakt: telefon: 54 43 30 97; E-mail: vsdata@post2.tele.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Friluftsgudstjeneste kl. 14.00

Vindeby Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Marrebæksvej 22, Vindeby, 4913 Horslunde
Kontakt: telefon: 45 87 82 54 (aften)/ 72 18 80 24 (kontortid); E-mail: webmaster@vindebymoelle.dk
Hjemmeside: http://www.vindebymoelle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Udstilling af gamle traktorer og landbrugsmaskiner m.m., friluftsgudstjeneste, linedanceopvisning m.v.

Fyn:

Dyrehave Mølle - Åben: 09.00 - 18.00

Dyrehavevej 84, 5800 Nyborg
Kontakt: telefon: 65 31 00 11 / 50 94 78 17; E-mail:
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Gratis kaffe & saftvand i pakhus - indgang fra mølle

Egebjerg Mølle - Åben: 13.00 - 17.00

Alpevej 34, 5771 Stenstrup
Kontakt: telefon 62 26 22 9; E-mail: post@egebjergmoelle.dk
Hjemmeside: www.egebjergmoelle.dk
Entre: Gratis

Grubbe Mølle - Åben: 11.00 - 17.00

Grubbemøllegården 2, 5600 Fåborg
Kontakt: telefon: 62 61 91 08; E-mail: grubbe_moelle@mail.tele.dk
Hjemmeside: www.grubbemoelle.dk
Entre: Voksne kr. 50.00 - børn gratis
Aktiviteter: Der males i både vind- og vandmølle, hvis vejret er til det. Se den nyrestaurerede vandmølle. Der er udstilling af veterantraktorer ved vindmøllen. Folkedans kl. 15.

Kaleko Vandmølle - Åben: 11.00 - 15.00

Prices Havevej 38, Kaleko, 5600 Fåborg
Kontakt: telefon: 63 61 20 00; E-mail: mbj@ohavsmuseet.dk
Hjemmeside: www.oehavsmuseet.dk
Entre: Kr. 30.00 - børn gratis

Lille Mølle - Åben: 10.00 - ca. 12.00

Lille Mølle Vej 14, 5853 Ørbæk
Kontakt: telefon: 40 36 15 14; E-mail: sevdam@mail.dk

Hjemmeside :
Entre: Gratis
Aktiviteter: De Vilde Blomsters Dag ved Lille Mølle .
Turen ledes af biolog Signe Nepper Larsen, Botanisk Forening, der vil fortælle om de spændende og sjældne planter, der findes i området, og om områdets landskabs- og kulturhistorie.
Bagefter vil ejeren af Lille Mølle vise rundt og fortælle om vandmøllen.
Tid: Søndag den 20. juni 2010 kl. 10 til ca. 12 - Sted: Lille Mølle Vej 14
Fodtøj: Støvler.

Lumby Mølle - Åben: 10.00 - 17.00
Slettenvej 294, 5270 Odense N
Kontakt: telefon: 30 27 58 47; E-mail: Louisevej5@mail.dk
Hjemmeside: www.lumbymolle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Spillemandstræf og kræmmermarked, demonstration af gammelt håndværk m.m.

Rolfsted Mølle - Åben: 13.00 - 16.00
Skindegyde 2, Rolsted, 5863 Ferritslev Fyn
Kontakt: telefon: 65 98 22 24 / 2011 86 12; E-mail: post@rolfstedmolle.dk
Hjemmeside: www.rolfstedmolle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Der tilbydes rundvisning/fortælling om faunapassagen mm – og hvis vejret tillader det, vil der være bål m.m. i haven – se nærmere på hjemmesiden op til dagen.

Sdr. Broby Vandmølle - Åben: 10.00 - 16.00
Marsk Billesvej 2, 5472 Broby
Kontakt: telefon: 62 63 20 64/ 21 42 20 64; E-mail: k.t.@os.dk
Hjemmeside:
Entre: kr. 20.00

Ulbølle Mølle - Åben: 11.00 - 15.00
Fåborgvej 127 C, Ulbølle, 5762 V. Skerninge
Kontakt: telefon: 62 24 19 05; E-mail: birteernst@sydfynsmail.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Er under forberedelse

Vejstrup Vandmølle - Åben: 10.00 - 16.00
Vejstrup Vandmølle 1, 5882 Vejstrup
Kontakt: telefon: 62 28 18 51; E-mail: vandmolle@jubii.dk
Hjemmeside:
Entre: Kr. 10.00 – børn gratis

Øxnebjerg Vindmølle - Åben: 10.00 - 16.00
Odensevej 119 A, Øxnebjerg, 5610 Assens
Kontakt: telefon: 64 71 44 38; E-mail: oleplum@mail.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Aarup Mølle - Åben: 10.00 - 16.00
Møllebakken, 5560 Aarup
Kontakt: telefon: 64 43 13 51; E-mail:
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Jazzorkester med sangerinde, salg af kaffe m/brød – øl – pølser & brød

Aastrup Mølle - Åben: 10.00 - 17.00
Svendborgvej 303, 5600 Fåborg
Kontakt: telefon: 62 61 68 88; E-mail: jeanette_ingwersen@hotmail.com
Hjemmeside: www.stofmoellen.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Der er åbent i antik og kunsthåndværk samt i den lille café

Langeland:

Bagenbjerg Mølle - Åben: 11.00 - 16.00
Løkkebyvej 3, Tullebølle, 5953 Tranekær
Kontakt: telefon: 62 50 21 31 / 40 41 41 06; E-mail: bagenbjergmolle@petersen.mail.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Lindelse Mølle – ”Phoenix Mølle” - Åben: 11.00 - 16.00
Møllebanken 1, Lindelse, 5900 Rudkøbing
Kontakt: telefon: 62 24 42 46; E-mail: hjarup@post.tele.dk
Hjemmeside: www.lindelse-molle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Gratis kaffe og rundvisning

Rudkøbing Bymølle - Åben: 11.00 - 15.00
Rue 1, 5900 Rudkøbing
Kontakt: telefon: 50 98 13 06; E-mail: flemming@walsted.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Skovsgaard Mølle - Åben: 11.00 - 16.00
Påøvej 1, Hennemmed, 5900 Rudkøbing
Kontakt: telefon: 62 57 26 66 / 26 18 55 26; E-mail: mkip@dn.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Snobrødsbagning, demonstration af biavl, tur til Skovsgaards middelalderlige voldsted i anledning af Vilde Blomster Dag.

Tranekær Slotsmølle - Åben: 11.00 - 16.00
Lejbøllevvej 3, 5953 Tranekær
Kontakt: telefon: 22 40 59 23; E-mail: jens-ole@hansen.mail.dk
Hjemmeside: www.tranekaerslotsmolle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Vingerne drejer

Jylland og Samsø:

Aurion Mølle - Åben: 10.00 - 15.00
Guldagervej 525, Guldager, 9800 Hjørring
Kontakt: telefon: 98 96 34 44; E-mail: info@aurion.dk
Hjemmeside: www.aurion.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Mølleren Bjarne viser rundt i mølleriet og foredrag ved Jørn Ussing Larsen

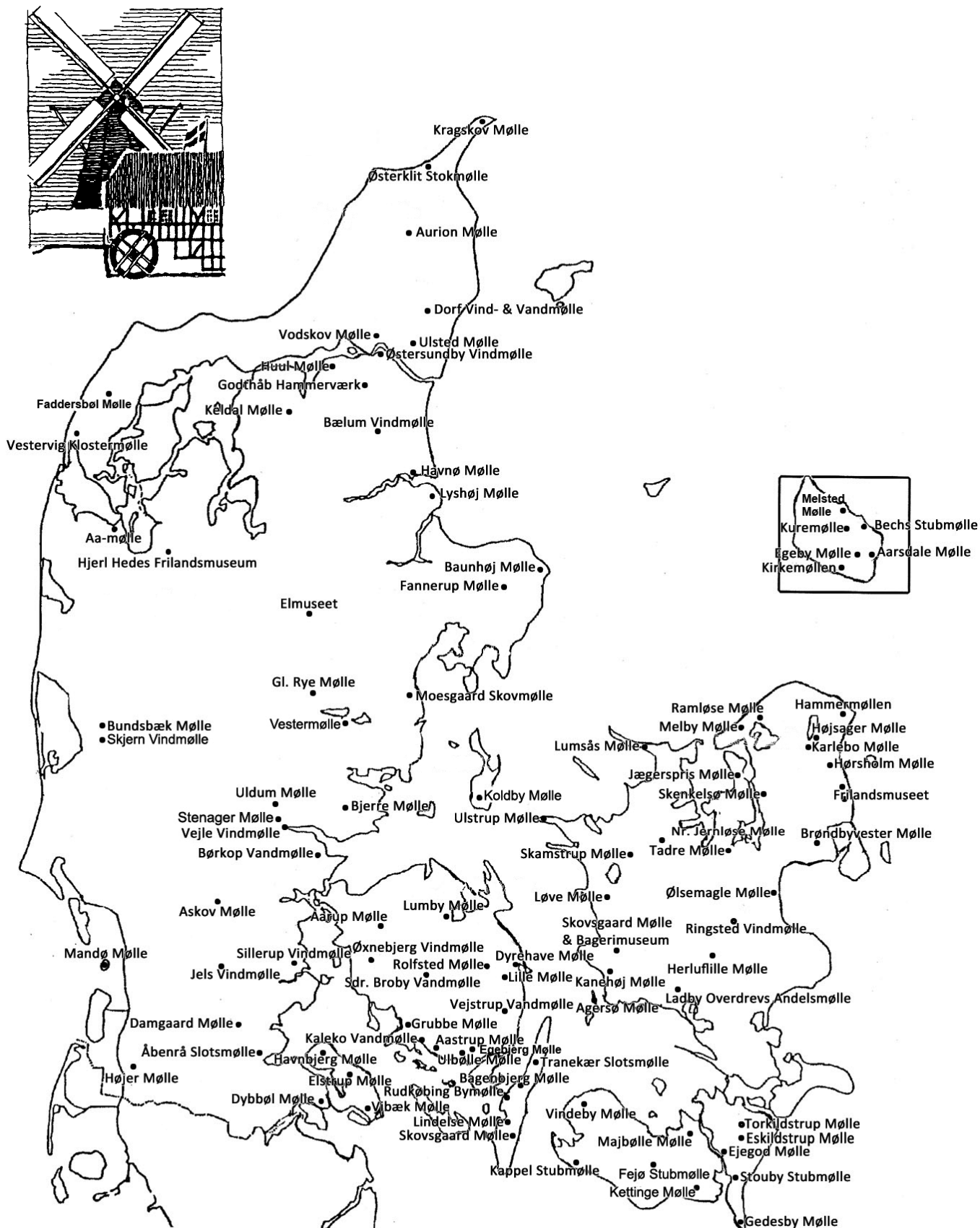
Baunhøj Mølle - Åben: 10.00 - 16.00
Baunehøjvej 31, 8500 Grenå
Kontakt: telefon: 86 33 14 7; E-mail: baunhoej-moelle@mail.dk
Hjemmeside: www.baunhoej-moelle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Gammelt håndværk

Bjerre Mølle - Åben: 10.00 - 17.00
Stenderupvej 15, 8781 Stenderup
Kontakt: telefon: 75 68 15 87 / 20 22 03 76; E-mail: kridtbjerg@gmail.com
Hjemmeside:
Entre: Der er ingen entrépris, men frivillige beløb modtages med tak til møllens vedligehold

Bundsæk Mølle - Åben: 13.00 - 16.00
Bundsækvej 27, Dejbjerg, 6900 Skjern
Kontakt: telefon: 60 86 40 47 E-mail: pll@levendehistorie.dk
Hjemmeside: www.levendehistorie.dk
Entre: voksne kr. 35.00 - børn gratis – gælder også for entre til Skjern Vindmølle
Aktiviteter: Rundvisning 13,00-14,00, Møllelauget maler korn på den gamle vandmølle, bageren bager lækre kringler i den gamle stenovn, smeden arbejder ved ambolt og esse i den gamle smedje, høsletlauget slår Møllens eng kl. 13,00-14,00

Bælum Vindmølle - Åben: 12.00 - 17.00
Skolevej 7, 9574 Bælum
Kontakt: telefon: 26 12 07 22 ; E-mail: kvc.news@gmail.com
Hjemmeside: http://www.baelum.dk/lokalt/historie/moellen
Entre: Gratis

Børkop Vandmølle - Åben: 10.00 - 17.00
Vandmøllevej 1, 7080 Børkop
Kontakt: telefon: 26 90 20 76 E-mail: kurtehansen@privat.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Mølledagen 2010, er sponsoreret af: Augustinusfonden og Oticon fonden.

Damgaard Mølle - Åben: 11.00 - 17.00

Foldingbrovej 6, 6230 Rødekro

Kontakt: telefon: 74 69 86 92

Hjemmeside: www.damgaardmølle.dk

Entre: Gratis

Aktiviteter: Der serveres boghvedegrød

Dorf Vind- & Vandmølle - Åben: 13.00 - 17.00

Storskovvej 39, Dorf, 9330 Dronninglund

Kontakt: telefon: 98 84 31 05; E-mail: trymuseum@mail.dk

Hjemmeside: www.try-museum.dk

Entre: Kr. 30.00

Aktiviteter: Salg af kaffe og kage i cafeen.

Dybbøl Mølle - Åben: 11.00 - 16.00

Dybbøl Banke 7, 6400 Sønderborg

Kontakt: telefon: 74 48 90 00; E-mail: Historiecenter@1864

Hjemmeside: www.dybboel-moelle.dk

Entre: Voksne kr. 25.00 - børn kr. 10.00

Elmuseet - Åben: 10.00 - 17.00

Bjerringbrovej 44, 8850 Bjerringbro

Kontakt: telefon: 86 68 45 55; E-mail: jt@elmus.dk

Hjemmeside: www.elmus.dk

Entre: Voksne kr. 80.00 - seniorer kr. 60.00 - børn gratis, .

Elstrup Vindmølle - Åben: 08.00 - 19.00

Fynshavvej 12, 6430 Nordborg

Kontakt: telefon: 74 45 89 89 / 26 83 09 89; E-mail: linow@mail.dk

Hjemmeside: www.elstrupmølle.dk

Entre: Voksne kr. 10.00 - børn kr. 5.00

Faddersbøl Mølle - Åben: 13.00 - 18.00

Egebaksandevvej 4, Faddersbøl, 7700 Thisted

Kontakt: telefon 97 93 74 74; E-mail: v-paulsen@mail.dk

Hjemmeside:

Entre: Gratis

Aktiviteter: Der vises rundt og fortælles.

Fannerup Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Vandmøllevej 6, 8560 Kolind

Kontakt: telefon 86 33 90 10; E-mail:

Hjemmeside:

Entre: Gratis

Aktiviteter: Der formales korn på slaglemølle

Gl. Rye Mølle, Museet på - Åben: 10.00 - 16.00

Møllestien 5, Gl. Ry, 8680 Ry

Kontakt: telefon: 61 78 82 90; E-mail: info@glryemoelle.dk & hbs@skanderborgmuseum.dk

Hjemmeside: www.glryemoelle.dk

Entre: Voksne kr. 30.00 - børn og unge under 18 år gratis

Aktiviteter: Møllemarked

Godthaab Hammerværk - Åben: 11.00 - 16.00

Zincksvej 2, 9230 Svenstrup J

Kontakt: telefon: 98 38 14 09; E-mail: pjort@privat.dk

Hjemmeside: www.godthaab-hammerværk.dk

Entre: Gratis

Havnbjerg Mølle - Åben: 10.00 - 15.00

Tingstedvej, Havnbjerg, 6430 Nordborg

Kontakt: telefon: 74 88 35 94; E-mail: mc.fond@danfoss.com

Hjemmeside:

Entre: Gratis

Havnø Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Havnøvej 40, Visborg ved 9560 Hadsund

Kontakt: telefon: 99 31 74 63; E-mail: ila-kultur@aalborg.dk

Hjemmeside: www.nordjyllandshistoriskemuseum.dk & www.moelle-forum.dk

Entre: Voksne kr. 30.00. Pensionister og studerende kr. 15.00. Børn gratis

Hjerl Hedes Frilandsmuseum - Åben: 10.00 - 17.00

Hjerl Hedevej 14, Vinderup, 7830 Vinderup

Kontakt: telefon: 97 44 80 60; E-mail: info@hjerlhede.dk

Hjemmeside: www.hjerlhede.dk

Entre: Kr. 60.00

Huul Mølle - Åben: 13.00 - 16.00

Huulmøllevej 12, Vokslev, 9240 Nibe

Kontakt: telefon 98 35 17 16; E-mail: huulmølle@tdcadsl.dk

Hjemmeside: www.huulmølle.vokslevnet.dk

Entre: Gratis

Højer Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Møllegade 13, 6280 Højer

Kontakt: telefon: 74 78 29 11 / 29 29 38 43; E-mail: hoejer@museum-sonderjylland.dk

Hjemmeside: www.museum-sonderjylland.dk

Entre: Gratis

Aktiviteter: Sønderjysk kaffebord, folkedans, rundvisning m.m.

Jels Vindmølle - Åben: 13.00 - 16.00

Møllegade 5, Jels, 6630 Rødding

Kontakt: telefon: 74 55 26 34; E-mail: ole.ravn@dadlnet.dk

Hjemmeside: www.jelsmølle.dk

Entre: Gratis

Keldal Mølle - Åben: 14.00 - 17.00

Keldalvej 15, 9240 Nibe

Kontakt: telefon: 98 66 61 09; E-mail: ka.tejl@mail.dk

Hjemmeside:

Entre: Gratis

Aktiviteter: Der males mel og sælges kaffe/te & hjemmebagt brød

Kolby Mølle - Åben: 10.00 - 12.00 & 14.00 - 16.00

Kåsenvejen, 8305 Samsø

Kontakt: telefon: 50 86 11 30; E-mail: john@lokalrevisor.dk

Hjemmeside: kan ses på www.ecomuseum-samsø.dk

Entre: Gratis

Kragsskov Mølle / Skagen By- og Egnsmuseum - Åben: 11.00 - 16.00

Skagen By- & Egnsmuseum, P.K. Nielsensvej 8-10, 9990 Skagen

Kontakt: telefon: 98 44 47 60 / 98 44 67 30; E-mail: jlj@skagen-bymus.dk

Hjemmeside: www.skagen-bymus.dk

Entre: Voksne kr. 40.00 - børn & unge 0-18 år gratis

Lyshøj Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Lyshøj Møllevej 16, 8970 Havndal

Kontakt: telefon: 86 47 04 35 / 40 29 06 35; E-mail: benzorchristiansen@mail.dk

Hjemmeside:

Entre: Gratis

Mandø Mølle - Åben: 12.00 - 16.00

Mandø Byvej, Mandø, 6760 Ribe

Kontakt: telefon: 75 42 32 71 / 40 13 80 25; E-mail: jebi@jebi.dk

Hjemmeside: www.mandoemoelle.dk

Entre: Gratis

Aktiviteter: Der vil være harmonikamusik. Møllevingerne vil, hvis vejret tillader det, i perioder dreje rundt. Støttebutikken "Krøjeværket" vil have åben for salg.

OBS! Der skal tages højde for tidevandet, men der kører busser til øen og retur

Moesgaard Skovmølle - Åben: 12.00 - 17.00

Skovmøllevej 51, 8270 Højberg

Kontakt: telefon: 89 42 45 63; E-mail: moesth@hum.au.dk

Hjemmeside: www.moesmus.dk

Entre: Gratis

Poul la Cour Museet / Askov Mølle - Åben: 10.00 - 16.00

Møllevej 21, Askov, 6600 Vejen

Kontakt: telefon: 27 63 70 36; E-mail: plc@poullacour.dk

Hjemmeside: www.poullacour.dk

Entre: Kr. 50.00

Aktiviteter: Fortælling om Poul la Cours arbejde med brint og vindmøller.

Sillerup Vindmølle - Åben: 10.00 - 17.00

Sillerup Møllevej 35, Sillerup, 6100 Haderslev

Kontakt: telefon: 74 52 53 23 / 20 44 53 74; E-mail: b.w.freese@mail.tele.dk
Hjemmeside: www.sillerupmoelle.dk
Entre: Gratis

Skjern Vindmølle - Åben: 13.00 - 16.00
Langagervej 25, 6900 Skjern
Kontakt: telefon: 60 86 40 47; E-mail: pll@levendehistorie.dk
Hjemmeside: www.levendehistorie.dk
Entre: Entre: voksne kr. 35,00 - børn gratis – gælder også for entre til
Bundsæk Mølle
Aktiviteter: Rundvisning kl. 14.30 – 15.30

Stenager Vandmølle - Åben: 11.00 - 16.00
Knabberupvej 164, 7100 Vejle
Kontakt: telefon: 75 88 11 62 / 50 92 39 62; E-mail: stenagerm@profibermail.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Markedsboder, salg af kaffe, kage og andre forfriskninger

Uldum Mølle - Åben: 10.00 - 17.00
Skolegade 25, 7171 Uldum
Kontakt: telefon: 25 37 18 61; E-mail: post@ulduummolle.dk
Hjemmeside: www.ulduummolle.dk
Entre: Kr. 20.00

Ulsted Mølle - Åben: 13.00 - 16.00
Holtetvej 91, Ulsted, 9370 Hals
Kontakt: telefon 99 31 74 50; E-mail: hgn-kultur@aalborg.dk
Hjemmeside: www.nordjyllandshistoriskemuseum.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Gudstjeneste kl. 14.00 – møllekaffe & mølleboller

Vejle Vindmølle - Åben: 10.00 - 17.00
Søndermarksvej 1, 7100 Vejle
Kontakt: telefon: 76 81 31 00; E-mail: jackn@vejle.dk
Hjemmeside: www.vejleegnensmuseer.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Der vil være møllemarked med boder, musik, lege og mulighed for at få stillet den værste sult og tørst.

Vestermølle - Åben: 11.00 - 16.00
Oddervej 80, 8660 Skanderborg
Kontakt: telefon: 86 58 31 21; E-mail: ulla.lynge@hansen.mail.dk
Hjemmeside: www.vestermøllelaug.dk
Entre: Kr. 30.00
Aktiviteter: Udstilling, virtuelt værksted, restauranten er åben

Vestervig Klostermølle - Åben: 13.00 - 16.00
Kloster Møllevej 73, 7770 Vestervig
Kontakt: telefon: 20 43 13 89; E-mail: bjerre@nvn.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Vibæk Mølle - Åben: 11.00 - 16.00
Vibæk Mølle 3, 6470 Sydals
Kontakt: telefon: 74 43 33 45 / 20 25 53 50; E-mail: ki@stofanet.dk
Hjemmeside:
Entre: Kr. 20.00 – børn gratis
Aktiviteter: Maleriudstilling, arbejdende stande, bagning i den gamle stenovn samt forskellige former for underholdning.

Vodskov Mølle - Åben: 11.00 - 15.00
Møllebyggervej 4, 9310 Vodskov
Kontakt: telefon: 98 29 43 48; E-mail:
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Udstilling fra Horsens-Hammer Hjemstavnsforening

Øster Sundby Vindmølle - Åben: 11.00 - 15.00
Forårsvej 59, Øster Sundby, 9220 Aalborg Øst
Kontakt: telefon: 99 31 74 00; E-mail: ikb-kultur@aalborg.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Aktiviteter: Taler, musik og underholdning. Møllen kører, hvis der er vind nok.

Østerklit Stokmølle - Åben: 14.00 - 16.00
Mødested: Østerklit i Tversted Plantage. Biler kan parkeres ved P-pladsen ved Tversted Søerne
Tversted Klitplantage, 9850 Hirtshals
Kontakt: telefon: 41 41 21 78; E-mail: lbw@mail.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

Åbenrå Slotmølle - Åben: 13.30 - 17.00
Ved Slottet 1, 6200 Åbenrå
Kontakt: telefon: 73 76 70 86; E-mail: ame@aaabenraa.dk
Hjemmeside: www.slotsmoelle.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Slotsmølle-cafeen er åben

Aa-mølle - Åben: 10.00 - 16.00
Remmerstrandvej 188, Gudum, 7620 Lemvig
Kontakt: telefon: 97 86 11 16 E-mail: bodiljepsen@privat.dk
Hjemmeside:
Entre: Frivillig entre

Bornholm:

Bechs Stubmølle - Åben 12.00 – 16.00
Møllebakken 13, 3740 Svaneke
Kontakt: telefon: 56 49 64 65; E-mail: eigil_jensen2001@yahoo.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis
Aktiviteter: Fremvisning og fortælling om møllen

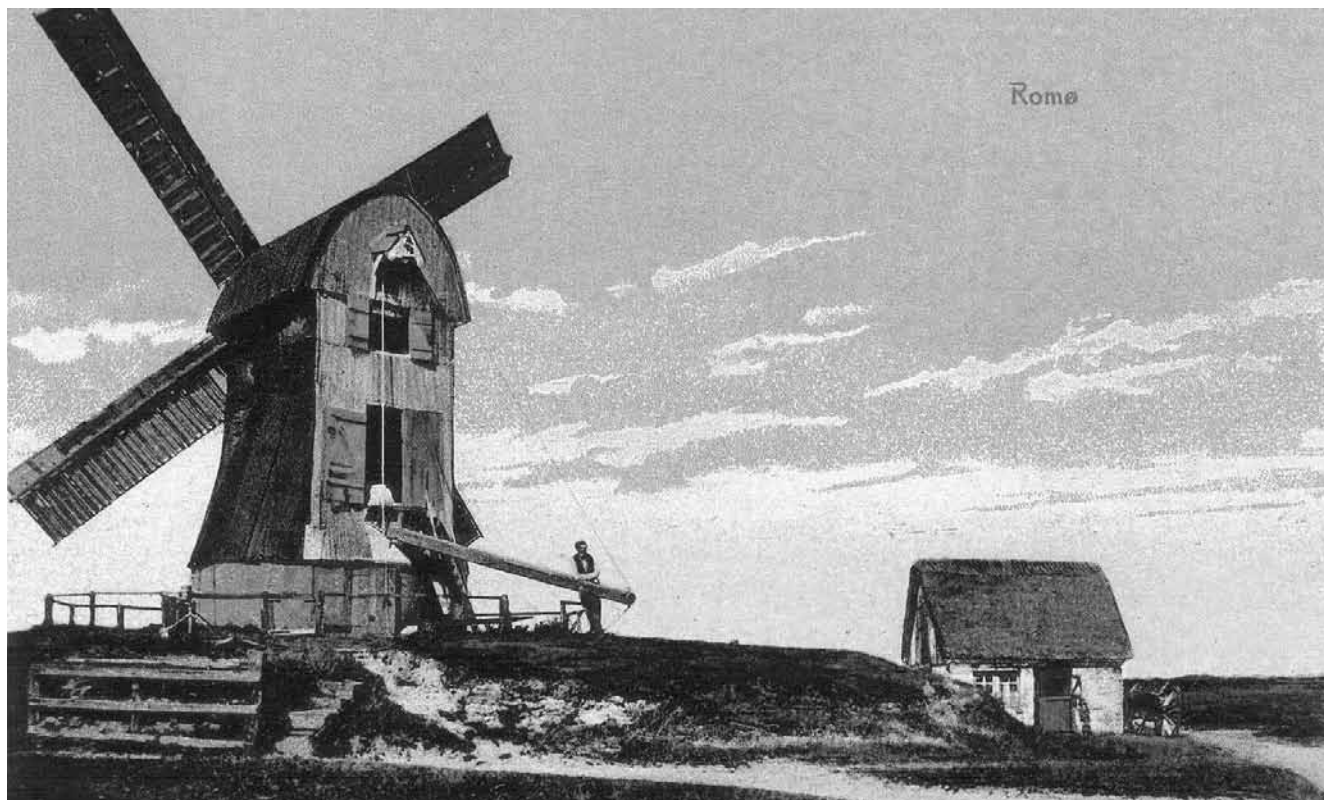
Egeby Mølle - Åben: 13.00 - 16.00
Nexøvej 74, 3720 Åkirkeby
Kontakt: telefon: 56 94 12 29; E-mail: nhl@gamle-huse.dk
Hjemmeside: www.gamle-huse.dk
Entre: Gratis

Kirkemøllen, Pedersker - Åben: 13.00 - 16.00
Søndre Landevej 208 M, Pedersker, 3720 Aakirkeby
Kontakt: telefon: 56 97 71 84; E-mail: lokalforening@pedersker.dk
Hjemmeside: http://www.pedersker.dk/Kirkemølle.htm
Entre: Gratis
Aktiviteter: Der sælges kaffe, øl & vand samt mel

Kuremøllen - Åben: 10.00 - 16.00
Svanekevej 65, 3740 Svaneke
Kontakt: telefon: 43 52 05 96 / 20 29 53 35; E-mail: MargretheSommer@gmail.com
Hjemmeside: www.Kuremoellen.dk
Entre: Gratis
Aktiviteter: Den gamle Hornsby motor kører. Det gamle gasanlæg fra Anden verdenskrig er under renovering, måske når det at blive sat op inden Dansk Mølledag 2010. Gasanlægget var monteret på motoren. Under krigen kunne der ikke skaffes brændstof, derfor udvandt man gas i en træfyret kakkellovn. Det bliver spændende når Kuremøllens motor igen kan køre på selvudvundet gas.
Der er gratis kaffe på kanden – øl & vand kan købes.

Melsted Mølle - Landbrugsmuseet Melstedgård - Åben: 11.00 - 16.00
Melstedvej 25, 3760 Gudhjem
Kontakt: telefon: 40 85 12 45; E-mail: jof@bornholmsmuseum.dk
Hjemmeside: www.bornholmsmuseum.dk
Entre: Gratis

Aarsdale Mølle - Åben: 10.00 - 17.00
Gaden 44, 3740 Svaneke
Kontakt: telefon: 56 49 60 51; E-mail: finnmikkelsen@live.dk
Hjemmeside:
Entre: Gratis

På Rømø lå Tvismark Mølle, en af Danmarks få paltrokmøller. Møllen og mølleren ses her på et gammelt postkort fra ca. 1905 - 10.

Per Glieses postkortsamling

Tvismark Mølle på Rømø – en dansk paltrokmølle

Af Susanne Jervelund

Indtil engang midt i 1900- tallet fandtes en lille mølle i byen Mølby på Rømø. Den blev kaldt Nørremølle eller Tvismark Mølle – og det er det sidste navn der anvendes i det følgende.

Fra bøgerne om Rømø kan der læses følgende om møllen:

Der kendes ikke meget til Tvismark Mølle og møllegård fra begyndelsen af 1600- tallet til omkring 1800. Dog er der en optegnelse af et forsikringsbidrag på ”2 lodder” fra 1769, der antyder at ejendommen har en forholdsvis stor værdi. I 1783 betales kun 1 af 4 mulige lodder, og det er formeentlig kun for stuehuset.

I matriklen af 1683 opføres Torben (Thorbjørn) Svendsen og Niels Jespersen for en ejendom i Mølby- området. De to er ejere af møllen og

”haffuer begge part udi et huus som Møllers Christen Nielsen beboer, kun med kaalhauge”. Fra 1723 til 1748 er det Clemend Christensen Møller, som en opført som fæster af $\frac{1}{4}$ kådnedsted og mølle. Clemend overtog allerede omkring 1700 mølledriften, hvilket fremgår af en tingsag. I kroen i Østerby, har Clemend Møller, som fæstede søndermøllen, slået Maren Mortens fordi hun vil le lade male korn i ”landets nørre mølle”.

I en længere periode indtil 1748 udstedes ingen fæstebreve for ejendomme på Rømø. Derfor er det enken efter Hans Clemendsen Møller, der nævnes i protokollen. Parret har en søn, der bliver møller. I 1769 står han allerede for ejendommen. I 1777 ægter mølleren Maren, der er enke efter en skipper i Sønderby, hvis ejendom hun får i fæste og senere sælger. I 1783 bliver Maren enke men fortsætter med at ”holde

mølle”. I 1779 betaler hun ekstraskat for 400 rd. Formue og 2. rd. Indkomstskat. Det var det dobbelte af en skipper eller de fleste kommandører. Endnu 1801 står enken for mølledriften, mens sønnen Hans er hendes møllersvend. Hans Christian Nielsen Møller overtager møllen helt i 1802.

I 1800- tallet stiger kontingentet til de 4 højest mulige lodder, deraf udtrykkeligt 2 for møllen.

Fra 1813 findes præcise beskrivelser af møllegård og mølle. Da har stuehuset 8 fag og er $9\frac{1}{2}$ alen bredt. Det har bindingsværk og tavlmur, en skorsten og to bilæggerovne, panelsengsteder og væggene beklædt med fliser. Sammen med en nordlængde er vurderingen på 700 rbd.

Vejrmøllen vest for gården er i 1813 8 alen høj, $5\frac{1}{4}$ alen dyb og 1.000 rbd. Værd.

I 1840 står der en ”firkantet stubmølle af egetømmer, beklædt med fjæller”, deri bl. a. en rugkværn med

2 sten (120 rd.) og andet inventar for 355 rd. Selve møllebygningen er 6 alen lang, 5½ alen bred og 14 alen høj, og værdien er 645 rd.

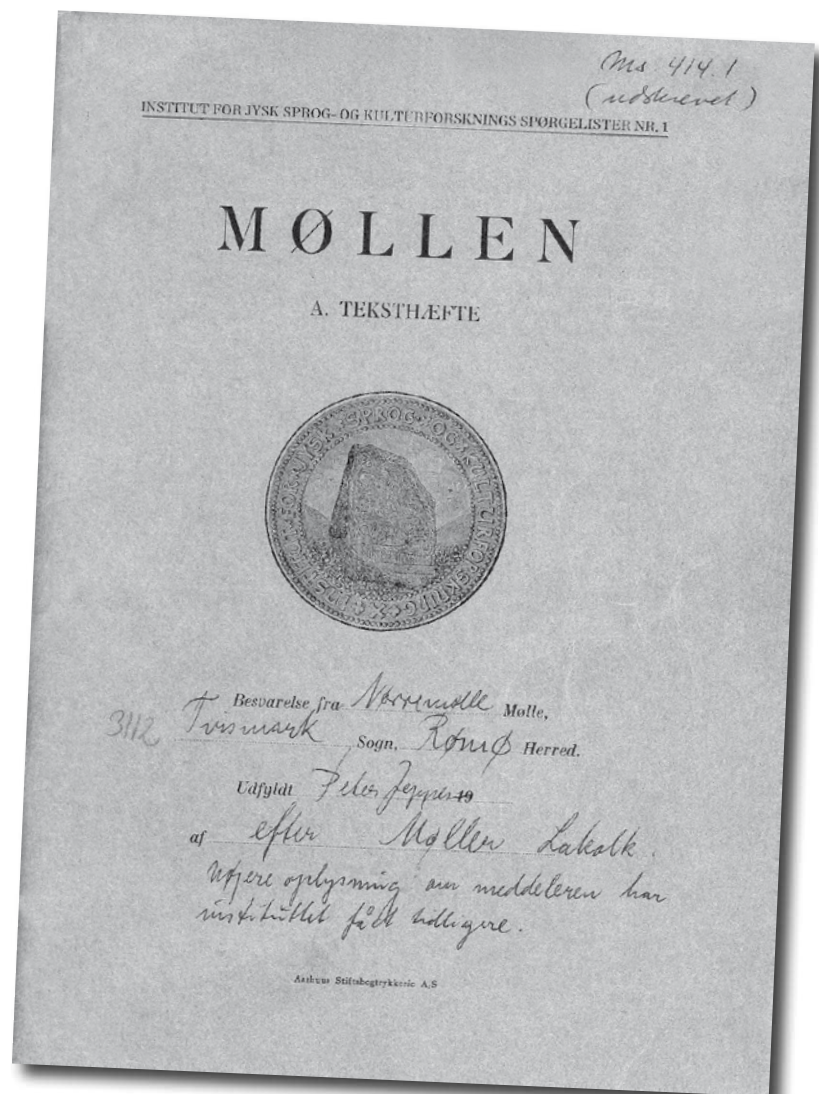
I 1840 sættes møllens værdi op til 1.600 rd. Det er ikke meget, når man sammenligner med en anden mølle på Rømhø - Brinck vejrmøllen, der vurderes med i alt 4.540 rd. Allerede i 1843 vælger en ny ”møller”, der er forhenværende sømand, at forbedre Tvismark Mølle for et større lånt beløb. Men økonomisk går det ikke så godt, og efter hans død i 1867 må enken afhænde møllen til den nabo der har lånt dem penge. Naboen, Jørgen Pedersen List lod dog elskværdigt enken blive boende. Det er ham der i 1875 bygger et nyt beboelseshus og lader murankre med årstallet indmure i husgavlen.

I 1883 nævnes også et pakhuis, måske resten af den gamle møllegård. Efter 1910 forfalder møllen. Den ejes nu af Chresten Michelsen Møller, der var en velhavende kaptajn. Han var ikke interesseret i møllen og lejede stuehuset ud til en kaptajnskollega. Selvom Chresten var velhavende levede han meget spartansk. Det fortælles, at han en gang blev anholdt i Skærbæk fordi han lignede en tigger. Men da han afleverede nogle tusinde kroner ved banken, blev han løsladt igen!

Fra 1939 til 1968 blev møllen ejet af Peter Jespersen Duhn, som var bagermester. Efter hans død blev huset udlejet. I dag er stuehuset indrettet med en række lejligheder, der bebos af turister og ansatte i selskabet Kommandørgårdens Ejendoms A/S.

Men møllen? – hvordan var den? Fra Institutet for Jysk Sprog- og Kulturforskning’s møllespørgeliste, der er udfyldt af Peter Jespersen Duhn og Møller Lakolk findes en fin beskrivelse som gengives her:

Møllens vingeaksel var af eet stykke egetræ med jernringe omkring. Den var ca. ½ meter i diameter. Akselen var beklædt med flækker ved stenen hvor den går ud af møllen. Hatten

Forsiden af den omtalte ”møllespørgeliste” hvor møllen, dens indretning og arbejdsgang nøje er beskrevet.

drejede ikke, men hele møllen drejede på en mur. Der var en stjer til at dreje hele møllen rundt med. Det var en toeetagers mølle med to kværne forneden og en foroven.

Muren gik fra grunden op til trappehøjde. I den nederste etage i midten var der et stort kamhjul med trækamme. Bag dette hjul et kamhjul i en aksel fra øverste etage, også med kamhjul, som greb ind i det store akselhjul oppe foroven bagfra. Når det var slået til foroven, var gangtøjet i gang forneden. Kamhjulet foroven, blev slået ind forfra, når den store kværn til at male korn skulle bruges. Det blev slået fra, når man ville have gangtøjet nedenunder i sving for at pille gryn.

Forneden var der to sten. I hver kværn var der en aksel med kam-

hjul på, som greb ind i det store beskrevne horisontale hjul.

De to sten i pillekværnen var omgivet af jernplader, som var gennemstemplet med den ru side indeni for at kunne tage skallen af byg til store og små gryn. Stenen til højre blev kaldt forløberen og den til venstre blev kaldt efterløberen. Det krævede stærk blæst at pille.

Der var et trætrug ved hver sten oppe foroven til at hælde korn i. Kornet hældes ned i truget, derfra ned til kværnen. Derefter åbnes for en klap, så det kunne løbe ned i skuffen. Den kunne så ved håndtaget trækkes ud og løftes op, hvorefter kornet kom i en efterløber. På samme måde blev det hældt gennem en tragt og malet til henholdsvis store og små gryn. Derefter tages stabben ud og

mindske sejlflden skete det ved at rulle det sammen forneden. Der var to aftagelige vindbrædder på hver rå. Hvis vi ikke passede på fløj de ad hækkenfeldt til.

Når der var meget vind så satte vi først det ene sejl på. Så skulle vi lette persen, så møllen kunne gå rundt og rå efter rå kunne nåes med hænderne - så man på den måde kunne sætte sejlene.

Der var også fjedersvikning på møllen. På hver klap på indersiden mod rænen var der en fjeder. De går sådan op fra oven og igennem fatningerne på hver klap. Når man haler så går alle klapper horisontalt og møllen er uden vindfang - så er de slået fra. Man kunne sætte en eller to i efter-som det blæser. I almindelighed var der kun en fjeder i brug. Når vinden så kommer ind i sejlene regulerer de sig selv.

Hvis det var bygevejrs og ustadig vind var det vanskeligt at male, det skulle være jævnt blæsende. Hvis vinden springer må man have persen på. Persen er møllens bremse, og den ligger rundt om det store hjul.

Møllen var forsynet med krøjeværk. Vi krøjede med en stjært med kæder og krøjebuk. Selve møllehuset står på en stub og denne mølle løb også på en mur og krøjede på en jernskinne, som var ca. 7 meter i diameter)

Der findes stadig en bevaret dansk paltrokmølle. Det er Stenøgårds Mølle på Møn, som er en lille og meget spændende mølle. Møllen står i dag uden vinger og halvfærdig restaureret.

Foto: Allan Støvring Nielsen

Møllen hvilede på stubben og derfra løber bjælkerne ud som hvilede på murkanten.

Stjærten er fastgjort i pælene og løber ind over murværket og skråt nedad. Den er ca. 7 meter lang. På enden er der en jernring yderst som havde hul til kæden. I krøjebukken kunne der sættes 2 - 3 håndspang i til at dreje rundt med. Selve krøjebukken var med to hjul under. Der blev sat en rem ned over en pæl til at holde krøjebukken fast med. Der var 4 - 5 pæle rundt om møllen. Krøjebukken kunne køres som en "kredtbør" (trillebør). På krøjebuk-

ken var der en opstående tromle som løb i en tap forneden og et leje foroven. Uden for lejet var der et hul til at sætte handspang i. Forneden på tromlen på krøjebukken var der en jernkæde i en længde på et par meter. Når man drejede bukken drejede møllen. Kæden strammede og så drejede møllen.

Nå man var færdige med at krøje og havde møllen i vinden tog man kæden af stjærten og rullede den op om tromlen. Så var man færdig med at krøje for den gang.

Var vinden skiftet måtte vi krøje igen.

Bunds-bæk Mølle

Skjern Vindmølle

På Bunds-bæk Mølle kan du nyde hjemmebagt kringle i de hyggelige møllestuer, hilse på møllelauget, se udstillinger og husflidsdemonstrationer. Mange aktiviteter for store og små året rundt. Både Bunds-bæk Mølle og Skjern Vindmølle er åbne på Dansk Mølledag. Læs mere, se åbningstider og download møllehistorie som mp3 fil på: www.levendehistorie.dk

RINGKØBING-SKJERN
MUSEUM
levendehistorie.dk

Forneden på møllen var der 3-4 døre ind i muren. De var til at smide korn ind ad og det blev liggende til det blev malet. Der var et rundt hul i den ene dør, som katten kunne rende igennem for at fange mus. Man skulle ned fra 1. etage for at haspe dørene i undermøllen indefra. Møllen var gammel og på en af bjælkerne var årstallet 1700 indridset.

Møllen stod på en forhøjning. Der var en kørevej op og rundt så de kunne køre op og ned igen. Tæt ved møllen var der et anlæg af træ i højde med vejen hvor de kunne lægge sækkene. Oppe i den første del af møllehatten var der udbygget en lille trekant. Derfra gik der en tromle ud med et tov til at hejse kornet op med. Den var understøttet af træknægte, som var pyntet og forsynet med udskæringer.

Møllen var firkantet forneden, men den gik udad ligesom en kjole, der hvor den hvilede på muren. I hver side af møllehuset var der en åbning med en klap for, som man kunne kigge ud af. Man havde altid et langt kig fra møllen. I den øverste etage var der en dobbelt luge så stor som en halvstor dør. Den halede vi kornet ud ad. Den sad i en højde fra gulvet indvendigt som op til krøjestjerten. Når man kom op ad trappen i møllen gik der en svær trappe med gelænder op i højre side.

På 1. etage var persestjerten ved siden af trappen til at lette persen med. Persebommen havde en svensk kanonkugle ovenpå som vægt. Når vi lettede persen fra, tog vi den op på en buk. Den blev hævet med en strik gennem blokken. Selve persen var meget svær. Den gik halvejs rundt om det store ganghjul og var ca. 40 bred. Persen blev taget fra på højre side, hvor tyngden lå. I venstre side halvejs oppe var der et hængsel til at holde den fast i. Det gjaldt om at være forsigtig! Det røg hvis vi ville tage persen på før møllen stod stille.

Vingerne var betegnet med store bogstaver A B C D. Ved festlige lejligheder blev møllen sat i kryds. Således stod den også om natten. Ved festlige lejligheder kom de op med brændevinsflasken og gav møllersvenden en snaps ligesom han der strøg flaget nede i gården også fik sin snaps. De plejede at holde svend og karl på festdage. Så havde de en fiolin med og så sang de til musikken inden de kørte til kirken. Møllen holdt også stille når der kom en ligskare forbi.

Med et bræt kaldtes møllerkarlen ind. Møllen stod langt fra gården. Der var et lille hus ved møllen med en bro over til møllen. Det kaldes en "podtest" og er en lille træ(de) bro eller perron af træ.

Hvor stjerten gik ind i møllen var der også en podtes, som vi byggede til ved døren til møllen. Fra den var der en trappe ned, med gelænder på, som hang fri fra jorden fordi den skulle dreje med rundt.

Det var beretningen om Tvismark Mølle, som var en paltrokmølle. Det vil sige at møllen ligesom en stubmølle drejer om en midterstillet stub. Men møllen hviler også på en krøjekrans, der ligger under møllekroppen. Der kendes kun få paltrokmøller i Danmark. En af dem var Tvismark Mølle, som desværre en nedrevet.

Der findes stadig en bevaret dansk paltrokmølle, som dog trænger til en øget opmærksomhed. Det er Stenøgårds Mølle på Møn, som er en lille og meget spændende mølle. Møllen står halvfærdig og sidst der blev arbejdet på møllen var i 1977. I det næste nummer af "Møllen" bringes en artikel om Stenøgårds Mølle.

Kilder:

- *Tvismark Mølle på Rømø. Fra Bogen "Rømø – et vesterhavspræget samfund" Bind 5 - Møllespørgeliste nr. 414.1, Tvismark Sogn, Rømø Herred.*

TADRE MØLLE

Tadre Mølle drives i dag som 1800-tals møllegårdsmuseum og naturcenter under Roskilde Museum med fokus på Elverdamsdalens spændende kulturmiljøer (masser af møllehistorie, Sjællands største kilder og herregården Aastrup i nærområdet). På møllegården kan man bl.a.

- x se udstillingen "Elverdamsdalen og møllerne" og opleve 1800-tals møllen i funktion
- x nyde lægeplantehaven og kålgården og vandre ad de smukt anlagte trampestier
- x bestille en omvisning med fortælling om dalen og demonstration af vandmøllen
- x bestille undervisning med temaer bl.a. omkring 1800-tals gården og vandenergi
- x overnatte på naturlejrpladsen (større grupper skal forudbestille)
- x forfriske sig med kaffe og kage m.m. i møllecaféen (større grupper skal forudbestille)

Åbningstider 2010: 1.-5. april, påskeåbent. 1/5 - 30/6: Lørdage, søn.- og helligdage
1/7-15/8: Lørdage og søndage. 16/8- 31/10: Lørdage og søndage, samt 18.-22./10 (efterårsferie)
Åbningstider alle dage: 11-16. Entrépriser: 25 kr, unge under 18 år gratis

Læs mere om møllens historie, undervisningstemaer, særarrangementer, aktuelt nyt, priser, mølleforening m.m. på www.roskildemuseum.dk

Tadre Møllevej 23, 4330 Hvalsø. Tlf. : 59194001 / 40356187. tadremoelle@post.tele.dk

Molinologer fra hele verden inviteres til Danmark til TIMS 13. Symposium 2011

Dansk Møllerforening har modtaget referat fra det første møde om TIMS-symposiet i 2011, og bringer det her i forkortet form:

Mere end 40 år er gået, siden TIMS sidst besøgte Danmark til det 2. TIMS Symposium i 1969, og vi er glade for at invitere jer alle til at komme igen til Poul la Cour og Anders Jespersens hjemland.

Det 13. TIMS Symposium finder sted i Aalborg, Danmark, fra lørdag den 3. september til søndag den 11. september 2011, hvor der vil være et varieret program af foredrag og besøg på møller. Aalborg er centralt beliggende, hvad enten man ankommer med tog, bus eller fly, og conferencecenter er beliggende tæt ved den gamle bymidte. Symposiets pre-tour går til mølleparadiset Bornholm og Skåne, med afgang fra København d. 30. august, og post-tur til det sydlige Danmark. Post-turen slutter i København 14. sep. 2011.

Desværre er prisniveauet i Danmark forholdsvis højt, men vi forsøger at få deltagerprisen for symposiet under 1200 €.

Vi glæder os til at se dig i Danmark! På vegne af planlægningsudvalget
Lise Andersen

Formanden

Planlægningen af møllesymposiet i 2011 er gået i gang med møde i planlægningsgruppen den 22. april 2010.

I planlægningsgruppen sidder følgende: Torben Olesen, Niels-Holger Larsen, Rolf Kjær-Hansen, Peder Iversen, Jette Lund og Lise Andersen.

Sekretariatsfunktionen for symposiet varetages af Nordjyllands Historiske Museum. Lise Andersen har som chairman ansvaret for økonomien og fører regnskab.

Hovedtema bliver "Den korrekte møllerestaurering" - om restaureringsprincipper og praksis.

Derudover holdes en temadag, hvor vægten lægges på danske forhold og med temaet: "Dansk møllebyggeri under fremmed indflydelse".

Der var enighed om, at der bør være et indlæg om Anders Jespersen og hans betydning for møllebevaringen i Danmark på godt og ondt. Anders Jespersen var i mange år præsident for TIMS.

De tre ekskursionsdage deles som 2 halve dage og 2 hele dage i forlæn-

gelse af hinanden. De halve dage går hhv. til Vendsyssel og Himmerland.

Todages ekskursionen: Går fra Aalborg via Aarhus til Odsherred via Sjælland til Fyn med overnatning og videre rundt på Fyn og tilbage til Aalborg gennem Jylland.

Pre touren går fra København via Ystad til Bornholm den 30. august om aftenen. Herefter to hele dage til at se Bornholms møller og opleve lidt af øens specielle kulturmiljøer. Fredag den 2. september startes tidligt ud fra Rønne. Vi kører gennem Skåne og ser et par møller og gerne værkstedet, hvor de laver høvlede tagspån.

Næste møde afholdes i forbindelse med Møllepuljemødet på Bornholm den 15. september.

Note fra Dansk Møllerforening:

Det er med beklagelse at vi må konstatere, at der ved det første møde ikke var deltagelse af repræsentanter fra hverken Dansk Møllerforening eller Danske Møllers Venner. Årsagen er at indkaldelsen til mødet først blev modtaget to dage før mødet, så ingen havde mulighed for at deltage med så kort varsel. Efterfølgende har vi erfaret at Danske Møllers Venner end ikke er blevet inviteret til det første planlægningsmøde. Men da vi kender datoen for mødet i september vil en repræsentant for Dansk Møllerforening deltage.

Havnø Mølle

**PRESENNING FABRIK OG SEJLMAGERI
SKRIFT PÅ PRESENNINGER
EGET SKILTEVÆRKSTED**

a.g. poulsens eftf. i/s

GRØNTTORVET 290 · 2500 VALBY
TLF. 3630 0290 · FAX 3630 3010

Vi har 25 års erfaring i sejlmageri og har blandt andet leveret over 60 sejl til følgende møller:

Fuglevad · Havnø Mølle · Holbæk Stubmølle · Karlstrup Stubmølle
Kolby Kås · Lindau, Tyskland · Lumsås · Maderup · Nr. Jernløse
Peine, Tyskland · Sillerup · Trente Mølle · Vennebjerg · Øster Klit
Stokmølle · Pibe Stubmølle · Ulsted mølle m. fl.

Møllenoter

Pjerrots nye mølle i Karolinelund Parken, Ålborg.

Foto: Jesper Bach

Pjerrots Mølle

For over 100 år siden drog Pjerrot fra sin mølle i Tyrkiet for at underholde familier i Danmark. Siden dengang har Pjerrot - som oprindeligt var møllersvend - ikke sat sine ben i sin mølle. Det råder Karolinelund i Ålborg nu bod på, og genopfører Pjerrots Mølle i parken. Omkring møllen vil der være et hyggeligt familieområde med flere oplevelser, men vigtigst af alt er at man kan besøge Pjerrot i hans mølle og selv male sit helt eget økologiske Pjerrot mel.

Idéen til Pjerrots Mølle opstod for få uger siden, da Karolinelunds parkchef Anders Pedersen og Pjerrot fik en snak om Pjerrots baggrund. Byggefirmaet Lund og Staun A/S blev kontaktet med idéen om at bygge og sponsorere Pjerrots Mølle. Efter tre dages betænkningstid svarede firmaet ja tak, og siden har en specialdesignet mølle af træ været under konstruktion i Svenstrup.

Møllen står klar til åbningen d. 30. april. 2010.

Kilde: www.tivoliland.dk/pjerrots-moelle.aspx og Nordjyske.dk

To nye vinger til Ulstrup Mølle
Renoveringen af Ulstrup Mølle har været i gang i tre år. Lørdag 10. april sidst på formiddagen var renoveringen af den hollandske gallerimølle, Ulstrup Mølle, endelig færdig.

Så er de nye vinger, som blev sat på plads torsdag, fuldt monterede med sejl og det hele.

Det lover møllersvendene på Røsnæs og møllebygger Michael Jensen fra Sneglerup.

Det frivillige dusin

Restaureringsprojektet blev sat i gang af Egon Hansen. Omkring et dusin andre frivillige har knoklet med møllen, der nu næsten er så god og smuk som, da den i 1894 var ny.

Blandt andet er der påsat ny beklædning - omkring 14.000 styk såkaldte spåner.

Alene hatten krævede 5.000 af de håndforarbejdede spåner.

Over en million kroner

Den 19,2 meter høje mølle med to kværne og et vingefang på 18,7 meter, som ejes af Røsnæs Beboerforening, er blevet fikset op for mere end en million kroner over det seneste tiår.

Og selv om det aktuelle restaureringsprojekt er meget tæt på at være slut, kan møllersvendene ikke tage den med ro. For nu skal man i gang med en omfattende indvendig renovering.

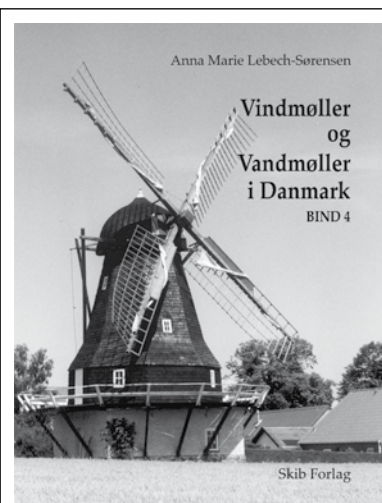
Den skønnes at ville vare et par år, og det projekt kommer også til at koste en pæn sum penge og mange mandetimer.

Derefter vil møllen være så god og funktionsdygtig som ny.

Kilde: Kalundborg Nyt den 9. april 2010

Havnbjerg Mølle skal holde i mindst 100 år

En ordentlig omgang – det kan man roligt sige, at Havnbjerg Mølle har fået. Næsten et år har møllebyggerne rent fysisk arbejdet på at ordne hatten og de indvendige dele, der var gået i stykker og havde tvunget møllens ejer, Fabrikant Mads Clausens Fond, til at pille vingerne ned af sikkerhedsmæssige grunde. Undervejs er der flere gange duk-

Anna Marie Lebech-Sørensen
Vindmøller og Vandmøller i Danmark
Møllerne beskrives indgående udfra tekniske, historiske – herunder personalhistoriske – samt bygnings- og landskabsmæssige særpræg.

Hvem byggede møllen, munkene, kongen, greven eller en bondemand, hvornår blev møllen købt eller solgt. Møllerne er illustreret med mange farvefotos.

Forord ved H.K.H. Prinsgemalen.
Bind 1 indeholder 240 sider, indbundet 298 kr.
Bind 2 indeholder 228 sider, indbundet 298 kr.
Bind 3 indeholder 248 sider, indbundet 298 kr.
Bind 4 indeholder 352 sider, indbundet 298 kr.

Skib Forlag

5771 Stenstrup · Tlf. 62 26 33 58
www.skibforlag.dk

ket ubehagelige overraskelser op, som har forsinket færdiggørelsen yderligere. – Vi har hele tiden sagt, at alt, hvad de finder af uforudsete ting, bare skal ordnes. Vi vil ikke have hatten ned igen de første 100 år, siger Birte Poulsen, der er administrator for møllen, der ejes af Mads Clausens Fond.

Nu er møllen så næsten færdig, og med udgangen af april 2010 skal den være fuldt funktionsdygtig igen.

Den 26. marts blev vingerne sat på plads i den tidlige morgenstund. De har det meste af året ligget opmagasineret på en gård i nabolaget. Nu mangler kun nogle småting indvendigt – plus vingeclapperne.

Kilde: Jydske Vestkysten den 27. marts 2010

Tildelt pris for renovering af gården Vestermølle

Skanderborgprisen 2009 er blevet tildelt Jørgen Lund Christiansen for hans arbejde med at renovere den gamle proprietærgård Vestermølle ved Skanderborg Sø og her skabe et

Borgmester Jørgen Gaarde (til venstre) overrækker Jørgen Lund Christiansen, Skanderborgprisen 2009, for sin store indsats som fundraiser til at skaffe de mange millioner til restaureringen af Vestermølle og gård.

Foto: Ulla Lynge Hansen

kultur-og aktivitetscenter for områdets foreninger. Foreløbig er der fra fonde, virksomheder og Skanderborg Kommune skaffet 28 millioner kroner til formålet. Det samlede anlægsbudget er på 33 millioner kroner.

Det synlige bevis på prisen er en spore lavet efter et fund i Illerupådal-udgravningen samt en check på 5.000 kroner, som omgående blev

videregivet til Vestermølle. Overrækkelsen fandt sted i Kulturhuset i Skanderborg ved borgmester Jørgen Gaarde, som glædede sig over, at renoveringen af Vestermølle vil være tilendebragt sidst i 2010.

Vestermølle åbner til Pinse

Udstillingerne i Møllehuset på Vestermølle ved Skanderborg Sø åbner fredag før pinse, den 21. maj, klokken 11.00. På det helt nye virtuelle museum på den gennemrestaurerede mølle vil de besøgende på IT-skærme blandt andet kunne studere dansk erhvervshistorie med udgangspunkt i det virke, som andelsbonden Anders Nielsen, Svejstrup Østergaard mellem Skanderborg og Ry, stod for fra 1885 til 1926. Om alt går vel, vil vand fra den nyrenoverede mølledam da trække den gamle, men nyistandsatte turbine, som igen driver den gamle kværn, så korn af høst 2009 kan blive til mel og brød i foråret 2010. Efter et remskift kan turbinen forvandle vandfaldet til el.

Kilde: Ulla Lynge Hansen, og pressemeddelelse (uddrag) for Vestermølle Møllelaug, fremsendt af Jørgen Lund Christiansen

Borbjerg Mølle Kro

– mellem Hjerl Hede og Holstebro

- ★ Restaurant - Bar - Gårdhave
- ★ Selskabslokaler op til 200 personer
- ★ Konferencerum/mødelokaler (AV-udstyr)
- ★ Egen 9-hullers golfbane - Petanque
- ★ Have med udendørs servering
- ★ 23 dobbeltværelser - Gæstehus
- ★ Sauna - Billard - Bordtennis - Dart
- ★ Robåde - Kanoer - Vandcykler
- ★ Mulighed for fiskeri - Legeplads
- ★ **Mølle museum**
- ★ BOMA (afrikansk pælehus)
- ★ Vandrestier
- ★ Dyrefold med lamaer, heste, geder, æsler og gæss

Borbjerg Møllevej 3 · Borbjerg · 7500 Holstebro
Tlf. 9746 1010 · Fax 9746 1646
Internet: www.borbjergmill.dk · info@borbjergmill.dk

– også det rigtige sted til familie- og firmafester, kurser, møder og weekend-ophold.

Familie virksomhed gennem 180 år - vi hjælper med din restaurering

Fa. Karl D. Petersen Aps er en familievirksomhed som har eksisteret i mere end 180 år. Firmaet spænder over 6 generationer.

Fa Karl D. Petersen har i alle årene udført restaurering-sopgaver på bevaringsværdige bygninger og møller for private, amt, kommune og stat.

Referencer inden for de sidste 3 år: Dybbøl mølle i Sønderborg, restaurering af svikstilling, møllehat og vinger. Nybøl mølle, vinger og ny svikstilling. Slotsmøllen i Sønderborg, ny svikstilling og tandkrans. KDP forestår også den løbende vedligeholdelse af møllen. KDP har udviklet

et centralsmørrings system samt en beredskabsplan i forbindelse med brand.

Vi hjælper gerne med at udarbejde materiale til ansøgning af midler til en eventuel restaurering af din mølle.

Desuden vil vi gerne uforpligtende fremvise nogle udvalgte projekter hvor vi har udført noget af det håndværk som er vigtigt når der udføres restaureringsarbejde på gamle møller. Kontakt os og aftal et tidspunkt for en fremvisning.

Dansk Møllerforening
Kirsten Jervelund
Grubbemøllegymden 2
5600 Faaborg

Returneres ved varig adresseændring

